

Marcusi ooja istumaasi ivuaadana Δ Suusi Cristo aid Δ si aim Δ raitadai tami oidigi daama.

¹ Δ Λquioma ooja Isaíacaru Δ mo ñiooqui Diuusi ñiooquid Δ r Δ ismaac Δ d Δ istutuidi isbai Δ liatuda oodami aagaitai Δ Suusi Cristo Diuusi marad Δ .

² Isaía Δ rñiooquituldiadamigad Δ catadai Diuusi dai aagai sai Diuusi pocaiti:

Ootosamu aan Δ Δ mo ootosicami aapi Cristo g Δ bait Δ qui

Vai Δ gai aagidana Δ oodami sai divia agai aapi.

Daid Δ Δ oodami Δ ma duucaí g Δ nt Δ t Δ gitodamu

Dai camaisoimaasi ivuaadamu.

³ Diuusi ootosa agai Δ mo c Δ li sai oidigana gama-maat Δ tuldiña dai poducaí aagidamu Δ gai oodami:

“Caotoma divia agai g Δ rt Δ aan Δ damiga casc Δ d Δ Δ ma duucaí av Δ r g Δ nt Δ t Δ gito dai camaisoimaasi ivuaada”.

Asduu ooja Isaía. ⁴ Tai divia Δ Vuaana dai oidigana vapaconaimi Δ oodami, dai aagidi sai g Δ aa Δ gai is Δ ma duucaí g Δ nt Δ t Δ gituagi dai isg Δ n Δ vapaconacagi dai camaisoimaasi ivuaadagi sai poducaí Diuusi oig Δ ldana soimaascamigad Δ .

⁵ Tai ami oidig Δ r Δ dada v Δ asi Judeea d Δ v Δ ri Δ r Δ oidacami dai Jerusaleen Δ r Δ oidacami dai ca Δ ca agai istuma aagaiña Δ Vuaana; vaid Δ Δ Vuaana vapaconaiña ami Δ g Δ l Δ aqui Jordán Δ r Δ ismaac Δ d Δ

aagaiña Δsoimaascami ismaacΔΔ ivuaadana sai Diuusi oigΔdana.

⁶ DaidΔ ΔVuaana yuucusidΔ cameyu vopodΔCΔΔ duñisicatadai dai givuradΔ ogicΔΔ duñisicatadai dai cuaadana Δgai soosoyi dai saivoli. ⁷ Dai aagidiña Δgai Δoodami Diuusi ñiooquidΔ daidΔ itΔdaiña:

—GooquiΔΓΔ divia agai Δmai ismaacΔΔ vaamioma viaa guvucadagai iñsaanΔ. AanΔ tomali maiviaa sΔΔlicami iscuiquiagi dai uupasdagi susuusacadΔ gigiaragadΔ, aanΔ maitistutuidi siΔΔsi istutuidi Δgai dai Δgai vaamioma namΔga iñsaanΔ cascΔΔ. ⁸ AanΔ gΔnvapaconai aapimΔ suudagicΔΔ dΔmos Δgai divimu dai maaqui agai oodami guvucadadΔ Diuusi IbΔadΔ —astΔdaiña ΔVuaana.

⁹ Tai aidΔ tuigaco ii ΔSuusi NasareetaiñdΔΓΔ Galilea dΔVΔΔriaiñdΔΓΔ mΔΔca siaaco daacatadai ΔVuaana taidΔ ΔVuaana vacoi ΔSuusi ami Δaqui JordánΔΓΔ. ¹⁰ Amaasi mosvuusai ΔSuusi suudagiñdΔΓΔ dai tΔΔ tΔvaagi taidΔ gΔcupioco dai Diuusi IbΔadΔ Δmo tugu maasi tΔvai Δgai daama. ¹¹ Tai caidatu Δmo ñiooqui tΔvaagiñdΔΓΔ daidi caiti:

—AapiarΔ Δrgiñmara ismaacΔΔ aliΔ oigΔdai aanΔ dai aliΔ baigiñΔlidi aanΔ aapicΔΔ —ascaiti Δñiooqui.

¹² Tai gooquiΔΓΔ Diuusi IbΔadΔ vaidacai ΔSuusi oidigamu. ¹³ Tai Δgai ii dai oidigana daja goo coobai tasai cΔCΔisi saagida vaidΔ ΔDiaavora soimaasi iduiñtulda Δlidadai ΔSuusi. Tai dada Diuusi tΔtΔañicarudΔ dai nuucada ΔSuusi sai maisoimaasi iduiñtuldana ΔDiaavora.

¹⁴ AidΛ tuigaco sidΛ ΔEroodΔsi maisa ΔVuaana, ii ΔSuusi Galileeamu, dai gaaagidimi Diuusi ñiooquidΔ dai isducatai gataΔaanΔi Diuusi. ¹⁵ DaidΔ itΔtΔdai Δgai ΔpΔ Δoodami:

—Casi atyoga aayi istuigaco soiña agai Diuusi oodami sai cΔagacΔrΔ oidacana cascΔΔ ama duu-cai avΔr gΔntΔtΔgito vuitapi Diuusi dai vaavoituda isDiuusi cΔagacΔrΔ vuvaida agai oodami —astΔdai Suusi.

¹⁶ ΔgΔΔ suudagi ismaacΔΔ Galilea tΔΔgidu ugidiana sΔΔli imΔitadai ΔSuusi dai tΔΔ gooca gΔnsiΔagΔmΔ Simuñi ΔΔmadu AandΔrΔsi. Δgai Δrvatopa vuudamicatadai dai suudarΔ dadaitudai gΔnvatopa vuicaru. ¹⁷ TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—Giñoidávurai nai aanΔ gΔnmaatΔtuldana mΔsducatai gaagadagi oodami vaidΔ giñvaavoitudaiña —astΔdai ΔSuusi.

¹⁸ Tai Δgai otoma anaasi viaa gΔnvatopa vuicaru dai oí ΔSuusi.

¹⁹ VaidΔ ΔSuusi apiaimΔi dai baitΔquioma tΔΔ ΔJacovo Sevedeo maradΔ dai Vuaana Jacovo succulidΔ, vai Δmo vaarcu Δrana daraajatai darasdi gΔnvatopa vuicaru. ²⁰ TaidΔ ΔSuusi vai Δgai sai oidana tai Δgai anaasi vaarcu Δrana viaa gΔnooga ΔΔmadu ΔpipiooñigadΔ dai oí ΔSuusi.

²¹ Amaasi aayi Δgai CapernaumΔrΔ; dai mosaayi ibΔstaragai tasΔrΔ tai vaa ΔSuusi Δjudidfu quiuupaigadΔrΔ dai gΔagacai gamamaatΔtuldimi Diuusi ñiooquidΔ. ²² Dai vΔscatai ismaacΔΔ caΔ maitΔΔ isducatai gΔntΔtΔgituagi caΔcatai siΔΔ cΔΔga

ñioocai ΔSuusi. Δmo sΔlicami viaacami duucai gamamaatΔtuldi Δgai dai maisiu Δpan duucai Δmo mamaatΔtuldiadami Diuusi sΔlicamigadΔ. ²³ Dai ami Δjudidíu quiuupaigadΔrΔ daacatadai Δmo cΔli ismaacΔΔ viaacatadai Δmo Diaavora tΔañicarudΔ daidΔ ΔDiaavora tΔañicarudΔ iñaquitu ΔcΔli daidΔ itΔΔdai Δgai Suusi:

²⁴ —¿Tuipasi gΔrsaagida vapacli aapi Suusi NasareetΔrΔ oidacami? ¿GΔrcoodapasi agai dai divia? AanΔn gia cΔga gΔmaatΔ dai maatΔ aanΔ pΔsiΔrDiuusi maradΔ ismaacΔΔ tomali Δmo imidagai maisoimaasi ivueeyi —astΔΔdai ΔcΔli ismaacΔΔ viaacatadai ΔDiaavora tΔañicarudΔ.

²⁵ TaidΔ ΔSuusi bagaimi ΔDiaavora tΔañicarudΔ daidΔ itΔΔdai:

—Maitiñioocada mosaivuusai dai dagito gocΔli —astΔΔdai ΔSuusi.

²⁶ Tai amaasi ΔDiaavora tΔañicarudΔ suiquituli ΔcΔli dai gΔgΔrΔ iñaquimi dai vuusai ΔcΔliaiñΔrΔ.

²⁷ Tai vΔscatai ismaacΔΔ ami daraajatadai aliΔ duduadimu, dai aipaco gΔntΔcacaimi daidΔ icaitimi:

—¿Tumaasi goovai? ¿Tuma utudui gΔrmamaatΔtuldi goovai? GocΔli gia sΔlicΔΔ viaa guvucadagai asta ΔDiaavora tΔañicarudΔ ΔpΔ Δgidi dai vuovacli oodamiaiñΔrΔ —ascaiti Δoodami.

²⁸ Tai otoma gΔmaí vΔsi Galilea dΔvΔriΔrΔ istumaasi ivuaadatadai ΔSuusi.

²⁹ Aidasi vuvaja Δjudidíu quiuupaigadΔaiñΔrΔ ΔSuusi Δmadu ΔJacovo Δmadu ΔVuaana oí Δgai ΔSimuñi dai ΔAandΔrΔsi quiidiamu. ³⁰ VaidΔ ΔSimuñi tuumudΔ aliΔ coococatadai oiditai

toiñdagai dai caatΛcatadai, mΛtai aagidi ΛSuusi sai Λgai coococatadai. ³¹ TaidΛ ΛSuusi miaadΛΓΛ cΛquiva dai noviaiñdΛΓΛ bΛi dai vañigi. Mospodui Λgai tai dagito Λtoiñdagai, dai Λgai vaa ooqui Λgai dai bibi.

³² Dai aidΛsi catuca, mΛtai vuaapi ΛSuusi vΛΛsi ΛcoococoidadΛ dai ismaacΛdΛ viaacatadai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ ΛpΛ. ³³ Dai vΛΛsi Λoodami gΛnΛmpagi ami quitaagiña. ³⁴ TaidΛ ΛSuusi duduaadi muidutai naana maasi coocodagai viaacami dai vuvaitu oodamiaiñdΛΓΛ mui Diaavora tΛtΛaañicarudΛ. ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ gia maatΛcatadai ΛSuusi dΛmos Λgai maidadagitoiña isñioocada Λgai sai maimaasico vuajana Λoodami vuitapi siooΓΛ Λgai.

³⁵ ΛSuusi siaalimodΛ vañi quiaa tucagamucatai dai ii oidigamu dai mΛΛca gamamada agai. ³⁶ TaidΛ ΛSimuñi ΛΛmadu ΛaduñdΛ gaagamu ΛSuusi. ³⁷ Dai aidΛsi tΛΛ Λgai potΛtΛdai:
—VΛΛsi oodamiava Λgaagai —astΛtΛdai.

³⁸ DΛmos ΛSuusi itΛtΛdai:
—TimΛda sibΛacoga dai ami gaaagida ΛpΛ Diuusi ñiooquidΛ. Gomaasi ivuaada iñagai aanΛ dai divia tamī oidigi daama —astΛtΛdai ΛSuusi.

³⁹ Dai ii vΛΛsi Λjudidíu quiquiuupaigadΛΓΛ Galilea dΛvΛΛriΛΓΛ dai ami gamamaatΛtuldimi Diuusi ñiooquidΛ dai vuvaidimi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛΓΛ.

⁴⁰ TaidΛ ΛSuusi miaadΛΓΛ cΛquiva Λmo cΛΛli ismaacΛdΛ viaacatadai Λmo coocodagai ismaacΛdΛ

duvaldi gatuucuga, dai g_Λtootonac_ΛΔ_Λ c_Λquiva daid_Λ it_ΛΔ_Λdai:

—P_Λsip_Λliadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —ast_ΛΔ_Λdai Δ_ΛΔ_Λli coocoad_Λ Δ_ΛSuusi.

⁴¹ Taid_Λ Δ_ΛSuusi soig_ΛΔ_Λldan tadata dai taata g_Λnovic_ΛΔ_Λ daid_Λ it_ΛΔ_Λdai:

—Ip_Λlidiana isg_Λduaaidagi, duaadicami ivii —ast_ΛΔ_Λdai.

⁴² Mospot_Δ Δ_ΛSuusi tai maigo ii Δ_ΛΔ_Λli coocodad_Λ dai cac_ΔΔ_Λ duaadicami vii. ⁴³ Taid_Λ Δ_ΛSuusi ootoi dai s_ΔΔ_Λlic_ΔΔ_Λ daí isaagada Δ_Λgai gomaasi daid_Λ it_ΛΔ_Λdai:

⁴⁴ —Dañi, maitiaagiada tomali Δ_Λmaadutai p_Λsducatai dueeyi mosai imi dai m_ΔΔ_Λ vuid_ΔΔ_Λ c_Λquiva Δ_Λpaali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru s_ΔΔ_Λlicamigad_Λ vai n_Δidiña Δ_Λoodami p_Λscadueeyi —ast_ΛΔ_Λdai Δ_ΛSuusi.

⁴⁵ Taid_Λ Δ_ΛΔ_Λli mosii dai otoma aagidimi v_ΔΔ_Λscatai isducatai Δ_Λp_Δdui. Casc_ΔΔ_Λ Δ_ΛSuusi maitistutuiditadai isvaquiagi tomali Δ_Λmap_Δc_ΔΔ_Λ v_ΔΔ_Λsi oidacami vuitapi dai baiyoma mosugidiana aim_Δraiña siaaco maitiipucataidai oidacami, vai v_ΔΔ_Λsc_ΔΔ_Λ muidutai aipad_ΔΔ_Λ ajioopaiña siaaco ucami daaca Δ_Λgai.

2

¹ Dai bochi_ΔΔ_Λqui tasaic_ΔΔ_Λ Δ_ΛSuusi Δ_Λpamu ii Capernaumamu; tai otoma maí Δ_Λoidacami isg_Δquiiy_ΔΔ_Λ daacataidai Δ_Λgai. ² Dai otoma s_ΔΔ_Λlic_ΔΔ_Λ mui g_ΛΔ_Λmpagi oodami tomali maia_Δcatadai siaa s_ΔΔ_Λli vaapaquiagi aa; vai Δ_Λgai gamaat_Λtulditadai Diuusi ñiooquid_Δ. ³ Amaasi aayi maacova c_Δc_ΔΔ_Λli dai uusiar_ΔΔ_Λ b_Δc_Δaiticatadai

amo cΛali ismaacΛda maitistutuiditadai isoiñiagi.
 4 Damos maitΛgaitadai Λgai isducatai aitudagi
 ΛcoocoadΛ siaaco daacatadai ΛSuusi mosΛΛ
 muiducatai oodami, dai amaasi vaaqui daama
 tΛΛtasai dai siaaco daacatadai ΛSuusi sΛΛli
 daama cupioco dai amui sΛΛli tΛvañi ΛcoocoadΛ
 uusiΛrΛ. 5 Dai aidΛsidΛ ΛSuusi tΛΛ siΛΛ cΛga
 vaavoitudaitadai Λgai, itΛΛdai Λgai ΛcoocoadΛ:

—Giñmara gasoimaascamiga caoigΛldi
 —astΛΛdai.

6 Damos ΛΛmoco mamaatΛtuldiadami sΛΛlicami
 ismaacΛda ami daraajatadai ΛpΛΛlidi: 7 “¿Istuisida
 poduucai ñioocai gocΛli? Parundan caiti
 goovai Diuusi, tomali Λmaadutai maitistutuidi
 isgaoigΛliadagi gasoimaascamiga mosΛΛgi
 Diuusi”, asΛΛlidi ΛmamaatΛtuldiadami
 sΛΛlicami. 8 Damos ΛSuusi maatΛcatadai istumaasi
 gΛntΛtΛgitoitadai Λgai daidΛ itΛΛdai:

—¿Tuimasi poduucai gΛntΛtΛgitoi aapimΛ?
 9 ¿Tumaasi siooma maisijaiga isaagidagi
 gococoadΛ: “Gasoimaascamiga caoigΛldi”,
 siΛpΛ potΛΛdagi: “Vañigiñi dai bΛi gΛvaacosi dai
 imΛda”? 10 GΛntΛΛgidamu aanΛ iñsaanΛ ismaacΛda
 viaa Λmo sΛΛlicami viaa guvucadagai ΛpΛ
 tami oidigi daama isgaoigΛldiada gasoimaascamiga
 —astΛΛdai ΛSuusi ΛmamaatΛtuldiadami
 sΛΛlicami.

Dai amaasi itΛΛdai Λgai ΛcΛli cocoadΛ:

11 —Aapi angΛagidi vañigiñi dai bΛi gΛvaacosi
 dai noragi gΛquiiyamu —astΛΛdai ΛSuusi.

12 TaidΛ ΛcoocoadΛ otoma vañi; dai bΛi gΛvaacosi
 dai vuusai abiaadΛrΛ vΛascatai vuitapi. Tai
 vΛascatai camaitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgitoagi

tΛagacai goomasi dai cΛΛga ñiooquimi Diuusi vΛΛtarΛ daidΛ icaiti:

—Tomali Λmo imidagai mainΛidiña aatΛmΛ go-
maasi —ascaitimi Λoodami.

¹³ Dai gooquiΛrΛ ii ΛSuusi Λpamu agΛΛ su-
udagi ugidiana; dai aidΛsi vΛΛsi Λoodami mi-
aadΛrΛ guuquiva siaaco daacatadai ΛSuusi tai
Λgai mamaatΛtuli Diuusi ñiooquidΛ. ¹⁴ Dai aidΛsi
daivusquimi ΛSuusi ΛmapΛcΛrΛ tΛΛ Λmo cΛΛli Leví
tΛΛgiducami Alfeo maradΛ vai daacatadai ami
siaaco gavuudana Λgai tumiñsi. Λgai Λrtumiñsi
vuudamicatadai, taidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Giñoidáni —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛLeví otoma cΛquiva dai oí.

¹⁵ Dai aidΛsidΛ gacuaadatadai ΛSuusi Leví
quiidiΛrΛ Λmadu muidutai tumiñsi vuudami
ΛΛmadu aa soimaasi ivuaadami. VΛΛscatai
mesa vuidΛrΛ daraajatadai ΛΛmadu ΛSuusi
dai vΛΛsi ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ ΛpΛ.
AliΛ muiducatadai ismaacΛdΛ oidatucuiña.
¹⁶ DΛmos ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami ΛΛmadu
Λfariseo tΛagacai isΛSuusi vΛΛscatai ΛΛmadu
gacuaadatadai itΛtΛdai Λgai ΛmamaatΛrdamigadΛ:

—¿TuisidΛ gΛnmamaatΛtuldiadamiga ΛΛmadu
gacueeyi daidΛ yΛΛyi tumiñsi vuudami dai
soimaasi ivuaadami ΛΛmadu? —astΛtΛdai.

¹⁷ DΛmos aidΛsi caΛ ΛSuusi imaasi itΛtΛdai:

—IsmaacΛdΛ maicoococoñi maitΛgito
duduaaidiadami mosΛcaasi ismaacΛdΛ coococoñi.
Dai poduucai aanΛ maisiu cΛΛga ivuaadami
vΛΛtarΛ divia. AanΛ divia dai cΛΛgacΛrΛ vuvaida
iñagai soimaasi ivuaadami —astΛtΛdai ΛSuusi.

18 Amo imidagai gayunanducai ΔVuaana
mamaatΔrdamigadΔ Δmadu Δfariseo
mamaatΔrdamigadΔ, tai dada ΔMOCO oodami
siaaco daacatadai ΔSuusi dai tΔcakai daidΔ
itΔtdai:

—¿TuisidΔ gayunandui ΔVuaana ma-
maatΔrdamigadΔ Δmadu Δfariseo ma-
maatΔrdamigadΔ, vai aapi gΔmamaatΔrdamiga
vΔΔscΔrΔ gacuadana? —astΔtdai Δgai ΔSuusi.

19 TaidΔ ΔSuusi aa noragi daidΔ itΔtdai:

—¿Istutuidisi isgayunanduagi ΔvapaidsarsicΔdΔ
Δmo cunataragiΔrΔ siΔscadΔ quiaa daraajagi
Δcucuntadami? SiΔscadΔ quiaa daraajagi
Δcucuntadami maitΔaagai isgayunandudagi
ΔvapaidsarsicΔdΔ. 20 DΔmos istodian duucai
gΔmuaatudagi ΔcΔli aidΔ gia gayunanduan tada
ΔvapaidsarsicΔdΔ —astΔtdai ΔSuusi.

21-22 Dai vaamioma aagidi daidΔ itΔtdai:

—Tomali Δmaadutai maitistutuidi isvaavoi-
tudagi istumaasi gamamaatΔtuldi aanΔ
dai apiavaavoitudadagi gΔvaavoitudaraga
—astΔtdai ΔSuusi.

23 Amo imidagai ibΔstaragai tasΔrΔ tΔligi
Δsicami saagida imΔitadai ΔSuusi; vaidΔ
ΔmamaatΔrdamigadΔ vaiñcumaimi tΔligi muuradΔ
saagida iimΔitai. 24 VaidΔ Δfariseo itΔtdai ΔSuusi:

—Dañi ¿tuisidΔ ivueeyi gΔmamaatΔrdamiga aa
duiñdagai ismaacΔdΔ Moseesacaru sΔlicamigadΔ
aagai sai maitiipu oigaragai isivuaadagi
ibΔstaragai tasΔrΔ? —astΔtdai Δfariseo.

25 DΔmos ΔSuusi itΔtdai:

—¿Tomali amo imidagai m_Λsmaiquiaa n_Λidi aapim_Λ _Λoojai siaaco aagai istumaasi idui _ΛDavi _{ΛΛ}madu _Λaaduñd_Λ amo imidagai ali_Λ oidacai biuugigai? ²⁶ Siaaco aagai sai vaa _ΛDavi quiuupi_Λr_Λ aid_Λsid_Λ _ΛAbiaata_Λr_Λ _Λbait_Λc_Λaacamigad_Λcatadai papaali, dai b_Λi _Λgai _Λcuaadagai Diuusi dasdarad_Λ ismaac_Λd_Λ _Λgi papaali viaacatadai oigaragai isugiagi tai _Λgai uu dai aa oí g_Λaaduñi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²⁷ Daid_Λ it_Λt_Λdai _{ΛΛ}p_Λ _ΛSuusi _Λfariseo:

—Ib_Λstaragai tasai _Λrsiaa duutudaragai Diuusi v_{ΛΛ}tar_Λ. Vaamioma nam_Λga oodami si_Λib_Λstaragai tasai. ²⁸ Cas_Λc_Λd_Λ aan_Λ iñsmaac_Λd_Λ viaa amo s_{ΛΛ}licami _{ΛΛ}p_Λ viaa guvucadagai isgaaagiadagi istumaasi g_Λaagai isivuaadagi ib_Λstaragai tas_Λr_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

3

¹ Taid_Λ _ΛSuusi vaa _Λpamu amo quiuupaigad_Λr_Λ _Λjudidíu vai ami daacatadai amo c_{ΛΛ}li ismaac_Λd_Λ gaquisapi amo novid_Λ. ² Vai aa soobidacatadai _ΛSuusi dai n_Λida agai sabai duaaidana _Λgai _Λc_{ΛΛ}li ib_Λstaragai tas_Λr_Λ vai poduucai viaaca _Λgai istuc_Λd_Λ g_{ΛΛ}pi _Λr_Λvuaajagi. ³ Amaasi _ΛSuusi it_Λt_Λdai _Λc_{ΛΛ}li ismaac_Λd_Λ gaquisapi _Λcad_Λ:

—Vañigiñi dai _Λran _{ΛΛ}si c_Λquiva —ast_Λt_Λdai.

⁴ Dai amaasi it_Λt_Λdai _ΛSuusi _Λoodami ismaac_Λd_Λ ami daraajatadai:

—¿Tumaa aagai Moseesacaru s_{ΛΛ}licamigad_Λr_Λ?
¿Isoidaga oigaragai isivuaadagi ib_Λstaragai tas_Λr_Λ
amo istumaasi c_{ΛΛ}gaducami maic_{ΛΛ}gaducami sio?

¿Caa gacaa vuusaidagi amo oodami muaagi sio?
—astadai Suusi.

Damos aga maiñiooca vii. ⁵ Vaida Suusi baamudacaa nañidi dai soaliaragaicaa maimaata caatai agai istumaasi aagidi Suusi. Amaasi Suusi itadai aali ismaacaa gaquisapicatadai noovid:

—Sañiñi ganovi —astadai.

Tai agai aali dai cacaa ga duaadicami vii. ⁶ Tai amaasi otoma vuvaja fariseo abiaadaa dai avnaquida agai Eroodasi aaduiñda dai muaa agai Suusi.

⁷ Damos ii Suusi amadu amamaatar damigaa agaa suudagi ugidiamu, tai mui oodami Galileeaa oidacami oi. ⁸ Dai aidasi aa oodami mai aapa isivuaadatadai Suusi istumaasi gaarducami muidutai dada siaaco daacatadai agai dai naida agai Judeeaiñdara, dai Jerusaleenaiñdara, dai Idumeaiñdara dai vasmocoradara agaa aqui Jordán dai Tiuro davaraiñdara dai Sidoonaiñdara. ⁹ Vaida Suusi caaquiasdara abiaadara aagidi gamamaatar damiga sai baiduiñdacana amo vaarcu, vai ami daaca agai agai sai mainituscaña mosaaqui oodami. ¹⁰ Suusi casalicaa mui duduaadi oodami aguvucadacaa vai cascada aa coococidadaa aipaco nuituscaña Suusi vascatai taata liditai. ¹¹ Vaida aoodami ismaacaa viaacatadai Diaavora taañicaruda mostaañaiña Suusi dai vuidara gtootonacaa guguucaña vaida Diaavora taañicaruda iñaquitudaiña vai agai itadaiña:

—Aapiara Diuusi marada —astadaiña.

12 Damos sAllicadA daí Diaavora tAtAañicarudA ismaasiuldagi sioorA agai.

13 Dai gooquiArA tAsai ASuusi amo giidiamu, dai vaidacai ismaacAdA agai ipAli tai agai oí. 14 Dai amaasi Acovai vuvaitu baivustaama dan gooca Aoodami saagidaiñdArA sai Amadu ajiopaiña, dai sai gooquiArA gaaagidiña agai Diuusi ñiooquidA. 15 Dai maa guvucadagai sai duduaaidiña cococoidadA dai sai vuvaidiña Diaavora tAtAañicarudA oodamiaiñdArA. 16 Acovai vusaitu ASuusi, Simuñi Piiduru, dai 17 Jacovo dai siAgidA ismaacAdA Vuaana tAgidu agai ArSevedeo maamaradA, dai Suusi Boanerges aagai agai ismaacAdA taiya Alidi cAlAli ismaacAdA cavami ñioocai Apran duucai covoñdami. 18 Dai AandArAsi, dai Piili, dai Bartolomé, dai Mataivo, dai Tomás, dai Jacovo. Alfeo maradA dai Tadeo, dai Simuñi ismaacAdA ArAmoco ismaacAdA vuvaida Aliditai Aromamano. 19 Dai Uudasi Iscaliote ismaacAdA gooquiArA gatAagi ASuusi mAsai muaana.

Dai gooquiArA vaa ASuusi amo quiyArA Amadu ismaacAdA Acovai vuvaitu agai. 20 Tai Apramu sAllicAdA mui ganAmpagi oodami ami quiyArA vai agai tomali maitistutuiditadai isgaugiagi. 21 Dai aidasi maí ASuusi aaduñdA gomaasi dada dai vaidaquia agai pocaititai sai vuiirutu agai.

22 VaidA AmamaatAtuldiadami sAllicami ismaacAdA JerusaleenaiñdArA dada icaiti:

—Idi cAlAli viaa Beelsevú ismaacAdA ArDiaavora vai agai guvucadadAcAdA vuvaidi goovai Diaavora tAtAañicarudA —ascaiti AmamaatAtuldiadami sAllicami.

23 Tai amaasi ΔSuusi vai Δoodami dai aagidi Δmo ñiooqui cuentocΔΔ daidΔ itΔΔdai:

—¿SiaadΔΔ istuidΔna ΔDiaavora isΔΔgi gΔvusaidagi oodamiaiñdΔΔ? 24 IsΔmapΔCΔΔ oidacami ΔΔgi gΔncocodagi otoma aipacoga gΔncoodian tada Δgai. 25 IsΔmo quiiyΔΔ oidacami ΔΔgi gΔncocodagi otoma aipaco gΔncoodian tada Δgai. 26 Dai siΔDiaavora ΔΔgi gΔvui gΔsiaa aliada siaadΔΔ istuidΔna Δgai, baiyoma mosugitian tada Δgai.

27 Tomali Δmaadutai maivaquian tada Δmo CΔΔli omaligami quiidΔΔ dai ΔΔsidagi, ismaivuliagi ΔΔpΔΔ; aVΔnacai isvulia gia gΔdagitian tada Δgai mΔSΔΔsdagi.

28 SΔΔlicΔΔ aan gΔnaagidi sai baiga isoigΔdagi oodami vΔΔsi soimaascamigadΔ dai issoimaasi ñiooqui ñioocada Δgai ΔΔpΔ; 29 DΔmos sioora vui ñioocadagi Diuusi IbΔadΔ Δgai gia maiviaa oigΔldaragai tomali Δmo imidagai poduucal Δgai ΔrduñidΔ tomastuigaco —astΔΔdai ΔSuusi.

30 ΔSuusi poduucal aagidi Δoodami pocaititai Δgai saidΔ ΔSuusi viaa Δmo Diaavora tΔaañicarudΔ.

31 Tai gooquiΔΔ ami dada ΔSuusi susuculidΔ ΔΔmadu ΔΔΔΔ, dΔmos quiidigaiñdΔΔ vii Δgai dai abiaadΔΔ ootosi ñiooqui ΔSuusi sai diviana.

32 Vai Δgai ismaacΔΔ sonuana daraajatadai ΔSuusi itΔΔdai:

—QuiidigaiñdΔΔ daraaja gΔdaada ΔΔmadu gΔsusuculi daidΔ gΔgaagai —astΔΔdai.

33 DΔmos ΔSuusi itΔΔdai:

—¿VoorΔ ipΔlidi aapimΔ isargiñdaada daidΔ giñsusuculi? —astΔΔdai.

³⁴ Dai amaasi nΛΛidi vΛΛscatai ismaacΛΔΛ ami sicoli daraajatadai siaaco daacatadai Λgai daidi tai:

—Idi ΛΔpΛ ΛrΛpan ducami giñdaada dai giñsusuculi. ³⁵ TomasioorΛ sioorΛ ivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi Λgai ΛΔpΛ ΛrΛpan ducami giñdaada ΛΛmadu giñsusuculi —ascaiti ΛSuusi.

4

¹ ΛΔpΛ Λmo imidagai gamamaatΛtulditadai ΛSuusi ΛgΛΛ suudagi ugidiana, tai sΛΛlicΔΔ mui gΛnΛmpagi oodami ami siaaco daacatadai Λgai. Dai sΛΛlicΔΔ muiducatadai Λgai tai cascΔΔ ΛSuusi Λmo vaarcu Λraana daiva gΛΛ suudagi daama. Tai vΛΛsi Λoodami ooratana vii. ² TaidΛ ΛSuusi aagidi mui naana maasi cuentocΔΔ dai aidasi mamaatΛtuldi Λgai itΛΔdai:

³ —CaΛcavurai aapimΛ imaasi: Λmo imidagai Λmo oodami gaΛi, ⁴ tai chiΛΛqui Λstucai voiyΛrΛ suuli; tai dada ujuurugi dai cuucu. ⁵ Tai aa Λstucai ojoodai saagida suuli, siaaco maisi tiipu dΛvΛΛrai; dai otoma vuvaja maisi tuucavi suuli Λgai cascΔΔ. ⁶ Dai mosvuusai tasai tai vuaama dai maisi tataaca Λgai cascΔΔ mosgaquisa. ⁷ Dai aa Λstucai uuparai saagida suuli taidΛ Λuuparai gΛΛ dai mosvuaamatu, tai poduucai ΛtΛligi maiiibaji. ⁸ Tai aa Λstucai cΛΛgaducami dΛvΛΛriΛrΛ suuli dai vuvaja dai cΛΛga gΛΛ, dai cΛΛga iibaji. Λmo caidΛaiñdΛrΛ Λmo coobai dan baivustaama vuvaja, dai ΛmiaiñdΛrΛ vaicoobai, dai ΛmiaiñdΛrΛ Λmo sientu. ⁹ CΛΛgavΛr gΛntΛgito caΛca aapimΛ

istumaasi g^Λnaagidi aan^Λ —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi
^Λoodami.

¹⁰ Amaasi caiim^Λcai ^Λoodami tai ^Λagi vii ^ΛSuusi
^Λbaivustaama dan gooca g^Λmamaat^Λrdamiga
^Λmadu. Dai ^Λgai ismaac^Λd^Λ sonuana
daraajatadai ^ΛSuusi t^Λcacai ast^Λiya ^Λlidi ^Λgai
^Λcuentoc^Λd^Λ. ¹¹ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Diuusi g^Λnmaat^Λtuld^Λmu aapim^Λ
m^Λstumaasi maimaat^Λ isducatai ip^Λlidi Diuusi
issoic^Λdagi oodami sai c^Λagac^Λr^Λ oidacana
d^Λmos gogaa mamaat^Λtuldi aan^Λ cuentoc^Λd^Λ.

¹² ^Λgai can^Λidiña istumaasi ivuaadana aan^Λ
dai maitip^Λlidi isgiñvaavoitudagi dai ca^Λcana
istumaasi gamamaat^Λtuldi aan^Λ dai maitip^Λlidi
ismaat^Λ ca^Λcagi, casc^Λd^Λ Diuusi maioig^Λldi
soimaascamigad^Λ dai maic^Λagac^Λr^Λ vuvaidamu
^Λgai —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

¹³ Daid^Λ it^Λt^Λdai ^Λgai ^Λp^Λ:

—¿Maitam^Λmaat^Λ ca^Λ aapim^Λ idi cuento?
¿Ducatai maat^Λ ca^Λca agaid^Λ aapim^Λ ^Λgaa cuento?

¹⁴ ^Λc^Λli ^Λsadami ^Λr^Λpan ducami ^Λmoco ismaac^Λd^Λ
aagidiña oodami Diuusi ñiooquid^Λ. ¹⁵ ^Λmoco

oodami ^Λpan ducami ^Λstuc^Λcai ismaac^Λd^Λ voiy^Λr^Λ
suuli ismaac^Λd^Λ ca^Λcana Diuusi ñiooquid^Λ vai
didivai ^ΛDiaavora dai maigovai dadasai ^Λñiooqui
ib^Λad^Λaiñd^Λr^Λ sai maivaavoitudana. ¹⁶ Dai

aa oodami ^Λpan ducami ^Λstuc^Λcai ismaac^Λd^Λ
ojoodai saagida suuli ismaac^Λd^Λ baig^Λn^Λliarac^Λd^Λ
ca^Λcana Diuusi ñiooquid^Λ dai vaavoitudaiña,

¹⁷ d^Λmos maiquiaa sigupuc^Λardan vuaadana
^Λgai vaavoidaragad^Λ casc^Λd^Λ mosparunaiña aa

añiooquicΛΔ dai soimaa taatamituldiña vai Λgai caugiatΛi vaavoidaragadΛ. ¹⁸ Dai aa oodami Λpan duucami Λstucai ismaacΛΔ uuparai saagida suuli caΛcana Λgai Diuusi ñiooquidΛ, ¹⁹ dΛmos aliΛ tatΛgitoiña Λgai istumaasiΛrΛ ismaacΛΔ oidaga tami oidigi daama, tumiñsiΛrΛ dai vΛΛsiaΛcatai viaaca alidiña Λgai dai mosgomaasiΛrΛ tatΛgitoiña dai camaitΛgitoiña Diuusi ñiooquidΛ cascΛΔ maitivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi dai maicΛΛgacΛrΛ vuvacΛi. ²⁰ DaidΛ Λstucai ismaacΛΔ cΛΛgaducami dΛvΛΛriΛrΛ suuli Λpan ducami Λoodami ismaacΛΔ baigΛnΛliaracΛΔ caΛcana Diuusi ñiooquidΛ dai vaavoitudaiña daidΛ ivuaadana istumaasi Diuusi ipΛlidi. Λmoco ΛrΛpan ducami Λstucai ismaacΛΔ Λmo coobai dan baivustaama vuvaja Λmo caidΛaiñdΛrΛ dai ΛmiaiñdΛrΛ vaicoobai dai ΛmiaiñdΛrΛ Λmo siento —astΛtΛdai ΛSuusi.

²¹ Dai gooquiΛrΛ itΛtΛdai ΛpΛ:

—Tomali Λmo oodami maicucuudagΛi Λmo cuudacarui dai gooquiΛrΛ iinapai tomali maivoicarui uta dadasai. Baiyoma tΛcavi gΛdadasai vai cΛΛga maasicagi. ²² Poduucai istumaasi aanΛ gamamaatΛtuldi vΛΛsi gΛmaasiuldi, sivi maiquiaa cΛΛga maata caΛ Λoodami dΛmos gooquiΛrioma gia vΛΛsi maata caΛcamu Λgai. ²³ CΛΛgavΛr gΛntΛgito caΛca aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁴ DaidΛ itΛtΛdai ΛpΛ:

—Λgigitai avΛr caΛca aapimΛ vΛΛsi mΛstuma caΛ. IscΛΛga Λgigitai caΛca aapimΛ giñmamaatΛtuldaraga vaamioma cΛΛga maata

caacamu vaaasi istumaasi gnaagidi aan. ²⁵ Sioora
 bllajai giññiooqui dai giññagidi agai vaamioma
 maatatuldamu aan, dai sioora maibllajai
 giññiooqui dai maitiññagidi voopoidamu aan
 istumaasi maata gllidi agai —astatadai asuusi.

²⁶ Daid asuusi itatadai lpa oodami:

—Diuusi soicai oodami sai caga gantatagitona.
 Gomaasi arapan ducami aidasi amo oodami li
 taligi. ²⁷ Dai gooquiara nonoragai dai cocosai,
 vaid chillaqui tasaicada vuvacai ataligi dai gllari,
 vaid acalli maimaatcana isducatai. ²⁸ Adavllari
 lgi baivueeyi cuaadagai acalli mosacaasi nu-
 ucada asicami. Araga vuvacai aagada dai
 gooquiara muurada, dai gooquiara ibiada. ²⁹ Dai
 silascada cacaibia agai vai aiyagi yoovaragai
 otoma gayoovai —astatadai asuusi.

³⁰ Daid itatadai lpa asuusi oodami:

—Diuusi soicai oodami sai caga
 gantatagitocana. Dai aan cuentocada
 gamamaatatuldi isducatai ivueeyi gomaasi.
³¹ Gomaasi arapan ducami istumaasi pavueeyi
 acada amo uusi ismaacada ara maasi coravi
 caida. Goovai araliducadioma uusi caida oidigi
 daama ³² ismaacada gllasai vai gagara dai
 gagara mamartai vaid aujuurugi acagidara
 ganiibastaina —astatadai asuusi oodami.

³³ Poduucai mamaatatuldiña asuusi Diuusi
 ñiooquida oodami goa cuentocada tomasi
 maimaata caacana agai. ³⁴ Maitiipucana amo
 imidagai ismaiaagiada asuusi amo istumaasi

cuentocada damos gooquiara vansi aagidiña agai gamamaatardamiga istaiya alidi cuento.

³⁵ Dai agai vaa tasara aidasi catucaimi ASuusi itatadai gamamaatardamiga:

—Tiimada vaasadara gogaa suudagi —astatadai.

³⁶ Taida amamaatardamigada anaasi viaa oodami dai vaidacai ASuusi avaarcurara ismaacadara daacatadai agai, tai aa oodami oi ara aa vaarcuara. ³⁷ Tai caavami avaa daida avavali nuituscasi suudagi vai vaarcu arana vaacai dai cayoga suuda avaarcu suudagicada. ³⁸ Vaida ASuusi avaarcu gooquiamadara coosocatadai. Taida amamaatardamigada naitu agai daida itatadai:

—Mamaatatuldiadami, imaitapas vaaama alidi tasbaicoagi? —astatadai.

³⁹ Tai vañi ASuusi dai dodoligitu avavali amadu agaa suudagi daida itatadai:

—Gaaapidañi —astatadai.

Taida avavali gaapitu tai vansi dodoli vii ⁴⁰ amaasi ASuusi itatadai gamamaatardamiga:

—Tuimasi duduaadimuca dai maivaavoitudai innaan istutuidi isganuucadajagi? —astatadai ASuusi.

⁴¹ Vai agai alia duduaadimuca dai aipaco ganaagidi daida icaiti:

—Siorea idi calli vai asta avavali dai gogaa suudagi agidi? —ascaiti.

1 Dai amaasi vaasadara dagavusai agai agaa suudagi dai aayi Gadara davarira. 2 Dai aidasi tavai asuusi vaarcuaiñdara tai otoma ami divia amo calli caposantuaiñdara. Alalli viaacata dai amo Diaavora taañicaruda. 3 Alalli moscaposantuana oidacana vai tomali amaadutai maitistutuidiña isvuracagi tomali cadeenacada. 4 Muiyoco imidagai vupuraiña aa oodami cadeenacada noonovida dai acasoda dmos agai otoma aquituidiña vai tomali amaadutai maitistutuidiña isdodoli daasacagi. 5 Dai tadera dai tucara oidigana dai caposantuana aimaraitai iñacaiña agai dai saasaiña gatuucuga ojoadaicada. 6 Dmos aidasi taa agai asuusi macasdera vuidera maa dai vuidera gtootonacada calquiva. 7 Dai iñaquidatai itadai:

—¿Tuipasi divia aapi Suusi tami siaaco aimarai aan? Aapi arDiuusi baitalacacami marada. Gadaanai aan Diuusi guvucadadalada pai maitiñoiñiada —astadai alalli.

8 Pocaiti agai itadaitai asuusi:

—Aapi Diaavora taañicaruda dagitoñi idi calli —astadai asuusi adiaavora taañicaruda.

9 Daid asuusi tacaai adiaavora taañicaruda daid itadai:

—¿Taa gidu aapi? —astadai.

Tai agai aa noragi daid itadai:

—Legión antaa gidu aan. Muidu aatama cascada —astadai.

10 Daid adiaavora taañicaruda daañimi asuusi sai agai maiotosana ami davarirañdara.

11 Vai muiducata dai tataisoli ami giidara daida cuaayitadai. 12 Taid adiaavora taañicaruda itadai asuusi:

—Gardagitoñi tatau vaapaquia aatama go-tataisoliara —astatadai Diaavora tataañicaruda.

13 Taida Suusi maa oigaragai isvaapaquia agai tataisoliara, taida Diaavora tataañicaruda vuvuaaja alliaiñdara dai tataisoliara vaapa. Atataisoli argoo milcatadai dai coidam voopoi dai gaa suudara suuli dai baicoi.

14 Taida nuucadacami atataisoli alia dudaadimu dai voopoi dai maca gaaagidi quiiquiana dai djiana. Tai dada oodami dai nida agai astumaasi arduitadai. 15 Dai aidasi aayi agai ami siaaco daacatadai Suusi, ta allia ismaacada viaacatadai Diaavora tataañicaruda vai cacaga dodoli daacatadai dai cacaga yuucusu taida oodami alia duduaadamu. 16 Dai agai ismaacada naiditadai isducatai ardui allia ismaacada viaacatadai Diaavora tataañicaruda daida atataisolicada aagidi oodami gomaasi. 17 Taida oodami goguama oi Suusi sai imana abiaadara.

18 Dai aidasi tasai Suusi apamu vaarcuara vaid allia ismaacada viaacatadai Diaavora tataañicaruda daaÑimi Suusi sai dagitona isoidagi. 19 Damos Suusi maimaa oigaragai, baiyoma itadai:

—Imadañi gaquiiyamu siaacoga daraaja gaaduñi dai aagida vasi istuma idui aan aapicada dai isducatai soigiÑalli aan aapicada —astatadai Suusi.

20 Taida allia ii dai maca gaaagidi Decápolisi davalliar vasi istumaasi idui Suusi gaicada vai vascatai maitatgaitadai isducatai gantatgitoagi cacatai istumaasi aagidi agai.

21 Dai aidasi vaasadara agaa suudagi divia ASuusi apamu tai ami dada mui oodami siaaco daacatadai agai. TaidA ASuusi anaasi vii agaa suudagi ugidiana. 22 Tai amaasi ami divia amo baitacaaacami ajudiduu quiuupaigadara Jairo taagiducami; dai aidasi mostaa agai ASuusi gatoonacada caquiiva ASuusi accasoda abaana. 23 Dai saallicada daaÑimi daida itadai:

—Giñmara ooqui atcayooga muu. Tinda pai daama daraasa ganoonovi vai duaadana agai dai oidacana —astadai AJairo.

24 TaidA ASuusi oi AJairo; vai mui oodami oidatucitadai ASuusi, dai asta nuitusquimi agai ASuusi. 25 Daida oodami saagida imitadai amo ooqui ismaacada cabaivustaama dan gooca uumigi coococatadai gaaracada. 26 Dai saallicada soimaa taacatadai agai mosaa mui duduaaidiadamii amadu aimaraitai dai casiaa dodai vaaasi istuma viaacatadai. Dai vaascara maidueeyi, baiyoma vaamuimi agai. 27 Aidasi cajioma oooqui siASuusi gaduduaaidiña, miaadara caquiiva oodami saagida dai gooquiamadara taata agai ASuusi yuucusida.

28 Dai polidi oooqui: “Tomasi mosaca yuucusida taata aana cascada caduaadian tada aana”, asaliditadai oooqui. 29 Dai aidasi mostaata agai otoma uu arada dai otoma maata taata agai gatuucugara iscamaigo ii coocodada. 30 TaidA ASuusi maí isduaadi agai amaadutai gaguvucadacada dai amaasi gooquiamaco nannaava agai daida icaiti:

—¿Toora taata giñyuucusi? —ascaiti.

31 TaidΛ amamaatΛrdamigadΛ itΛtdai:

—CanΛidi aapi isaipadΛΓΛ gΛnuituscΛi gooodami pai vΛΛscΛrΛ gatΛcacai soorΛ gΛtaata —astΛtdai.

32 DΛmos ΛSuusi aipaaco nΛΛjimi dai nΛida agai soorΛ taata. 33 VaidΛ Λooqui gigivuquimi duaadimucai dai maatΛcatadai Λgai isducatai ΛpΛduitadai ΛgaicΛdΛ, ii dai gΛtootonacΛdΛ cΛquiva ΛSuusi vuidΛrΛ, dai aagidi vΛΛsi isducatai ΛpΛduitadai. 34 TaidΛ ΛSuusi itΛtdai Λooqui:

—Giñvaavoitu aapi cascΛdΛ dueeyi. ImΛdañi dai maivuaamΛ aliatugada dai caduaadicami vii —astΛtdai ΛSuusi Λooqui.

35 Dai quiaa ñiioocaitadai ΛSuusi tai dada ojootosicami Jairo quiidiaiñdΛrΛ daidΛ itΛtdai Λali ooqui oogadΛ:

—Casi atmuu gΛmara. Casi maivaidacai goma-maatΛtuldiadami —astΛtdai Λojootosicami.

36 DΛmos ΛSuusi moscaΛ istumaasi aagaitadai Λgai daidΛ itΛtdai Λgai ΛbaitΛcΛaacami Λjudidíu quiuupaigadΛrΛ:

—Maitiduaadicuda; mosai giñvaavoituda —astΛtdai.

37 DaidΛ ΛSuusi maidagito Λoodami isoidagi mosΛcaasi ΛPiiduru dai Jacovo daidΛ ΛVuaana Jacovo suculidΛ. 38 Dai aidΛsi aayi Λgai ΛbaitΛcΛaacami quiidirΛ, caí Λgai Λoodami vai siaa caiti gΛgΛrΛ suaanΛi dai iññacai. 39 TaidΛ ΛSuusi vaa daidΛ itΛtdai Λoodami:

—¿TuimΛsi mosΛΛ sisiocai dai tuimΛsi mosΛΛ gΛgΛrΛ suaanΛi? Goali ooqui maitΛrmuuquiadΛ mosacooso —astΛtdai ΛSuusi.

40 VaidΛ Λoodami parunai pocaititai ΛSuusi. TaidΛ ΛSuusi vuvaitu vΛΛsi Λoodami abiaadΛrΛ, dai

mosa ca ʌali ooqui dʌʌdʌdʌ dagito isvaapaquiagi
 ʌʌmadu ʌcaʌʌʌli ismaacʌdʌ vaidaticatadai ʌgai.
 Dai vaapa siaaco caatʌcatadai ʌali ooqui. ⁴¹ Taidʌ
 ʌSuusi noviaifidʌrʌ bʌi ʌali ooqui daidʌ itʌʌdai:

—Talita cumi —astʌʌdai. Gomaasi itʌiya ʌlidi:
 Ali ooqui, aapi angʌaagidi vañigini.

⁴² Tai otoma vañi ʌali ooqui dai gʌaagacai
 aimʌrai. Baivustaama dan gooca uumigi viaa-
 catadai ʌgai. Taidʌ ʌoodami maitʌʌ isducatai
 gʌntʌʌgitoagi. ⁴³ Taidʌ ʌSuusi sʌʌlicʌdʌ dʌi
 ʌoodami sai maiaagidiña tomali ʌmaadutai go-
 maasi. Dai gatʌjai biidaragai ʌali ooqui.

6

¹ Taidʌ ʌSuusi ii abiaadʌrʌ gʌdʌvʌʌragamu,
 ʌʌmadu gʌmamaatʌrdamiga. ² Dai aidasi
 aayi ibʌstaragai tasʌrʌ, ʌSuusi gʌaagaca
 gamamaatʌtuldimi Diuusi ñiooquidʌ ʌjudidíu
 quiuupaigadʌrʌ. Dai muidutai ismaacʌdʌ
 caʌcatadai camaitʌʌ istumaasi gʌntʌʌgitoagi
 daidʌ icaiti:

—¿Siaaco maí goovai vʌʌsi imaasi? ¿Ducatai is-
 tutuidi goovai ismosʌʌ cʌʌga tʌʌgitodagi daidʌ
 ivueeyi goovai istumaasi gʌgʌrducami? ³ Dai idi-
 ava rʌʌuusi ivisumadami, María maradʌ daidʌ
 ʌrsiʌʌgidʌ ʌJacovo daidʌ ʌOsee daidʌ ʌUudasi
 ʌʌmadu ʌSimuñi, daidʌ ʌsusuculidʌ ooqui ʌrʌʌ
 tami gʌrsaagida oidaga —ascaiti ʌoodami.

Aliʌ mui naana maasi maatʌcatadai ʌSuusi
 cascʌdʌ baacoican tada ʌoodami ʌgai vui. ⁴ Dʌmos
 ʌSuusi itʌʌdai:

—VΛasi oodami cΛagacΛra nΛidiña Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ mosΛca Λagi dΛvΛΛragadΛana oidacami gia maisiaa duutudaiña tomali aaduñdΛ —astatΛdai ΛSuusi.

⁵ Dai maitidui mui istumaasi gΛgΛrducami ami mosdaama daarai gΛnoonovi chiΛΛqui coococoidadΛ dai duduaadi. ⁶ DaidΛ ΛSuusi maitΛgaitadai istumaasi gΛgΛgitoagi nΛiditai isΛoodami maivaavoitudai. Dai gooquiΛra ii ΛSuusi vΛasi ami dΛvΛΛriΛra aipaco uugidiana dai gaaagidimi Diuusi ñiooquidΛ.

⁷ Dai amaasi vai Λbaivustaama dan gooca gΛmamaatΛrdamiga, dai aipaco ootoi mosgoogocatai, dai maa guvucadagai sai vuvaididana Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛra. ⁸ Dai aagidi sai maivuucaiña tomali istumaasi voiyaΛra vΛΛtarΛ, mosΛca gΛngigiica sai maivuucaiña tomali morarali, tomali biitugai tomali tumiñsi. ⁹ Dai sai gΛnadacaiña sususacai maisiu sasaputusi, dai sai maivuucaiña aa yuucusi. ¹⁰ DaidΛ itΛtdai:

—MΛsiΛascadΛ ajiagi Λmo quiiyΛra vΛrai anaasi gΛnuuliñaca asta mΛsiΛascadΛ iimiagi Λgai dΛvΛΛriañdΛra. ¹¹ Dai mΛsajiagi ΛmapΛcΛra mΛsiaaco maitΛnmiadΛgidagi dai tomali maitΛncaΛca agadagi, vΛrai vuvaqui abiaadΛra dai gigigida ΛdΛvΛΛrai gΛnΛcasuaiñdΛra vai poduucai nΛijada Λgai ismaicΛga idui. SΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai siΛascadΛ Diuusi nΛida agadagi ismaacΛdΛ ΛrcΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ maitΛΛrcΛga ivuaadami vaamioma soimaasi taatatuldamu Λgai Λoodami ismaacΛdΛ

maitΛnmiaadΛgidagi siΛSodoomΛΓΛ ΛΛmadu GomoorΛΓΛ oidacami —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹² TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ iji dai aagidimi Λoodami sai gΛaagai isΛma duucaí gΛntΛtΛgitoagi vuitapi Diuusi. ¹³ Dai vuvaitu ΛpΛ mui Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ, dai mui duduaadi coococoidadΛ mostΛiditai asaiti.

¹⁴ TaidΛ ΛgΛΛ baitΛcΛaacami EroodΛsi maí go-maasi aidΛsi caVΛΛsi aipaco gΛaagaitadai ΛSuusi. VaidΛ ΛEroodΛsi icaiti:

—Duaacatiqiu ΛVuaana ismaacΛdΛ vaponaitadai oodami cascΛdΛ viaa Λgai guvucadagai —ascaiti ΛEroodΛsi.

¹⁵ Vai aa icaiti:

—Eliiasicaru lienΛ Λgai ΛDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ —ascaiti.

Vai aa icaiti:

—Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛava Λpan du-ucai ΛΛquidΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ —ascaiti.

¹⁶ Dai aidΛsidΛ ΛEroodΛsi caΛ imaasi icaiti:

—Gooviava ΛrVuaana di, Λgai ismaacΛdΛ gatΛjai aanΛ cuicutaragai moodΛ, dai sivi duaaca Λgai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ —ascaiti ΛEroodΛsi.

¹⁷ ΛEroodΛsi ΛΛquioma gatΛjaitadai mΛsai bΛΛcaiña ΛVuaana dai maisacarui Λrana vuunana cadeenacΛdΛ. ΛErodiiasi ΛrduñidΛcatadai. ΛErodiiasi ΛrooñigadΛcatadai ΛPiili EroodΛsi suculidΛ. DΛmos ΛEroodΛsi ΛΛsi gΛsuculi ooñigadΛ.

¹⁸ TaidΛ ΛVuaana itΛtΛdai ΛEroodΛsi:

—MaitavΛaagai pΛsΛΛsiadagi gΛsuculi Piili ooñigadΛ —astΛtΛdai.

19 Vai cascΛdΛ ΔErodiiasi cΛΛdaitadai ΔVuaana dai muua Δlidadai dΛmos maitistutuiditadai. 20 ΔEroodΛsi cΛΛga maatΛcatadai isΔVuaana ΔrΛmoco cΛΛ tuigacami dai maitarsoimaasi ivuaadami. Dai Δgai ΔbΛlidadai ΔVuaana cascΛdΛ maidadagitoitadai Δgai issoimaasi iduiñdagi ΔErodiiasi ΔVuaana, tomasi maicΛΛga maatΛ caΛcatadai ΔEroodΛsi istumaasi aagaitadai ΔVuaana vΛΛscΛrΛ baigΛΛiaragacΛdΛ caΛcatadai. 21 DΛmos ΔErodiiasi Δmo imidagai tΛΛ isducatai muaagi ΔVuaana. Δmo imidagai tasagadΛrΛ ΔEroodΛsi, tai Δgai idui Δmo vagimi daidΛ idui cΛΛgaducami cuaadagai dai vapai gΛsonΛrguucacamiga, ΔΛmadu baitΛguucacamigadΛ Δsandaaru, ΔΛmadu aa gΛnviipidacami GalileeΛrΛ oidacami. 22 TaidΛ ΔErodiiasi maradΛ ooqui vaa ami siaaco gacuaadatadai ΔvapaidarsicΛdΛ dai gatuudai. TaidΛ ΔEroodΛsi ΔΛmadu ismaacΛdΛ ΔΛmadu gacuaadatadai oojoida tΛΛ Δali ooqui. TaidΛ ΔEroodΛsi itΛdai Δali ooqui:

—Giñtaañoiñi pΛstumaasi ipΛliadagi iñsaana gΛmaaquimu —astΛdai.

23 DaidΛ itΛdai Δpamu:

—MaatΛ Diuusi naidΛ gΛmaquiagi pΛstumaasi giñtaañoiagi tomapΛs giñtai tajucami dΛvΛΛrai ismaacΛdΛ tΛaanΛi aanΛ —astΛdai ΔEroodΛsi Δali ooqui.

24 TaidΛ Δali ooqui vuusai daidΛ itΛdai gΛdΛΛ:

—¿Istumaasi taanΛna aanΛ? —astΛdai.

TaidΛ ΔdΛΛdΛ itΛdai:

—Taañoiñi ΔVuaana moodΛ ismaacΛdΛ vapaconaiña oodami —astΛdai ΔdΛΛdΛ.

25 Taid Δ Δ ali ooqui otoma vaa Δ pamu siaaco daacatadai Δ raí Erood Δ si, daid Δ it Δ t Δ dai:

—Ip Δ lidiana p Δ sisivi otoma giñmaquiagi Δ mo aasocoli Δ r Δ Δ Vuaana mood Δ —ast Δ t Δ dai Δ ali ooqui.

26 Taid Δ Δ raí s Δ Δ lic Δ d Δ soig Δ Δ Δ li. D Δ mos caaagaitadai sai maat Δ Diuusi g Δ vapaida vuitapi casc Δ d Δ maitistutuiditadai Δ gai ismaimaquiagi istumaasi taan Δ i Δ ali ooqui. 27 Taid Δ Δ raí otoma ootoi Δ mo sandaaru dai aagidi sai vuaapidana Δ Vuaana mood Δ . 28 Taid Δ Δ sandaaru ii maisacaruamu, dai m Δ Δ guicuta Δ Vuaana mood Δ dai Δ mo aasocoliana vuaa. Taid Δ Δ raí maa Δ ali ooqui, taid Δ Δ ali ooqui t Δ Δ gi g Δ d Δ .

29 Dai aid Δ sid Δ Δ Vuaana mamaat Δ rdamigad Δ maí imaasi, m Δ Δ b Δ i Δ Vuaana tuucugad Δ dai b Δ c Δ i dai yaasa.

30 Tai gooqui Δ r Δ Δ Suusi ojootosad Δ Δ pamu aayi siaaco daacatadai Δ Suusi dai aagidi v Δ Δ si istumaasi idui, dai istumaasi gamamaat Δ tuli Δ gai Δ oodami saagida. 31 Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai g Δ mamaat Δ rdamiga:

—Tinda dai g Δ riib Δ sta siaaco maitiipu oodami —ast Δ t Δ dai.

Ali Δ mui oidatucuitadai oodami casc Δ d Δ Δ gai maiaj Δ itadai tasai tomali ugidagai v Δ Δ tar Δ .

32 Taid Δ Δ Suusi Δ Δ madu g Δ mamaat Δ rdamiga Δ gi iji Δ mo vaarcuana Δ map Δ c Δ r Δ siaaco maitiipu oidacami. 33 D Δ mos muidutai t Δ Δ isiji Δ gai dai maí is Δ r Δ Suusi dai mosd Δ v Δ Δ rapi s Δ Δ li voopai v Δ Δ si aipad Δ r Δ oidacami, dai Δ p Δ ga aayi is Δ gai.

34 Dai aid Δ si t Δ vai Δ Suusi vaarcuaiñd Δ r Δ t Δ Δ mui

oodami dai soig^Λldan tadatu ^Λgaic^Λd^Λ, ^Λgai t^Λgitocatadai sioor^Λ aagidagi duucatai g^Λaagai isoidacagi. Dai g^Λaagacai mamaat^Λtuldimi mui naana maasi. ³⁵ Dai aid^Λsi casi ^Λrurunococatadai taid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛSuusi miaad^Λr^Λ guuquiva daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Casiat urui dai tomali ^Λmo oodami maioidaga tanai. ³⁶ Ootosañi gooodami vai iim^Λna aali qui-iquiamu siaaco miaaga dai sav^Λdana cuaadagai daida ugana, maitavuucati goovai istuma ugiagi —ast^Λt^Λdai mamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛSuusi.

³⁷ D^Λmos ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Bibidavurai aapim^Λ —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Tai ^Λgai it^Λt^Λdai:

—¿Sav^Λdat^Λsi ^Λragai goo siento piisu ^Λcam^Λ paana gooodami v^Λlar^Λ? —ast^Λt^Λdai.

³⁸ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—M^Λcav^Λr n^Λida m^Λs^Λqui paana viaa —ast^Λt^Λdai.

Dai aid^Λsi camaí ^Λgai si^Λquidu it^Λt^Λdai:

—Taama t^Λv^Λiaa paana dai gooca vatopa —ast^Λt^Λdai ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ.

³⁹ Tai amaasi ^Λgai t^Λjai ^Λoodami sai vasoi saagida daraivana ch^Λch^Λquiatai aipaco;

⁴⁰ Taid^Λ ^Λoodami daraiva ^Λmo siento dai tataucami siento. ⁴¹ Tai amaasi ^ΛSuusi vui ^Λtaama paan^Λ ^Λmadu ^Λgooa vatopa dai taí n^Λn^Λaava dai gamamagi dai saasacai paana maa g^Λmamaat^Λrdamiga sai taacogidana ^Λoodami. Dai ^Λgooa vatopaiñd^Λr^Λ ^Λp^Λ taacogi v^Λscatai.

⁴² Dai v^Λscatai gauu dai tascovai. ⁴³ Dai gooqui^Λr^Λ ^Λmpagi baivustaama dan gooca aasarai susudacami paana saasaquigad^Λ ^Λmadu vatopa.

44 Daid_Δ ismaac_Δd_Δ gauu _Δtaama paanaiñd_Δr_Δ _Δrtaama mil c_Δc_Δl_Δi.

45 Taid_Δ _ΔSuusi aagidi g_Δmamaat_Δr_Δd_Δmiga sai t_Δt_Δid_Δna vaarcu_Δr_Δ dai d_Δgavun_Δna vaasad_Δr_Δ _Δg_Δl_Δ suudagi dai a_Δna Betasaida d_Δv_Δl_Δri_Δr_Δ _Δl_Δp_Δga is_Δgai. Dai _Δgai diosaidimi _Δoodami quiaa. 46 Dai aid_Δsi cadiosagi _Δgai ii _Δmo giidiamu dai gamamada _Δgai. 47 Dai aid_Δsi cadidiaimi _Δvaarcu ca_Δran _Δl_Δsi im_Δitadai _Δg_Δl_Δ suudagi vaid_Δ _ΔSuusi _Δl_Δgi ugidiana c_Δaa_Δcatadai. 48 Dai t_Δl_Δ _Δgai si_Δmamaat_Δr_Δd_Δmigad_Δ camaitistutuiditadai isimitudagi _Δvaarcu vuid_Δr_Δ vustaitai _Δv_Δl_Δi. Dai casiaalimod_Δ _ΔSuusi caaijimitadai g_Δmamaat_Δr_Δd_Δmiga mossuudagi daama im_Δitai dai mosdaivuñia _Δl_Δiditadai. 49 Dai aid_Δsi t_Δl_Δ _Δmamaat_Δr_Δd_Δmigad_Δ issuudagi daama im_Δitadai _Δgai po_Δl_Δiditadai _Δgai sid_Δ _Δr_Δmo suiñali dai v_Δl_Δscatai ijiña t_Δl_Δgacai. 50 V_Δl_Δscatai t_Δl_Δ _Δgai casc_Δd_Δ ali_Δ duduaadimu. D_Δmos _ΔSuusi ñiooqui daid_Δ it_Δt_Δdai:

—Maitav_Δr vuaam_Δ _Δn_Δliada aan_Δana maitav_Δr duduaadicuda —ast_Δt_Δdai.

51 Dai t_Δsai _Δvaarcu_Δr_Δ ismaac_Δd_Δr_Δ iim_Δitadai _Δgai tai otoma g_Δl_Δpitu _Δv_Δl_Δi. Vaid_Δ _Δmamaat_Δr_Δd_Δmigad_Δ mait_Δt_Δl_Δgaitadai isducatai g_Δnt_Δl_Δgitoagi. 52 Dai aid_Δ maiquiaa t_Δt_Δl_Δgaitadai _Δgai isducatai idui _ΔSuusi _Δpaanac_Δd_Δ, aid_Δ maiquiaa c_Δl_Δga vaavoitudai _Δgai casc_Δd_Δ.

53 Dai vaasad_Δr_Δ d_Δgavusai _Δgai _Δg_Δl_Δ suudagi dai aayi Genesareta d_Δv_Δl_Δri_Δr_Δ, dai _Δg_Δl_Δ suudagi ugidiana vuu _Δgai _Δvaarcu. 54 Dai aid_Δsi most_Δapai _Δgai _Δvaarcuaiñd_Δr_Δ, taid_Δ _Δoodami maí _ΔSuusi.

55 Dai ootoma voopoi dai uusiΛΓΛ vuaapaimi ΛcoococoidadΛ siaaco cajiomacatadai Λgai isdaacatadai ΛSuusi. 56 Dai tomasiaaco siaaco daacagi ΛSuusi gΛgΛΓΛ quiiquiana siΛpΛ ali quiiquiana siΛpΛ dΛjiana Λoodami vuvaidiña ΛcoococoidadΛ cacaayana dai daanΛiña Λgai ΛSuusi sai gΛdagitona istaatagi ΛcoococoidadΛ tomasi mosΛcaasi yuucusidΛ, dai vΛΛscatai ismaacΛdΛ mostaata dodoi.

7

1 Amaasi miaadΛΓΛ guuquiva siaaco daacatadai ΛSuusi Λfariseo ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami. Λgai JerusaleenaiñdΛΓΛ dada. 2 Dai Λgai gΛntΛgito tΛΛ isΛΛmoco ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi maitΛniicomai poduucai isduucai ivuaadana Λgai siuu duucu gaugia agadagi cascΛdΛ ñiiooquidi Λgai. 3 Λfariseo ΛΛmadu vΛΛsi Λгаа Λjudidíu Λpan duucai gΛnviidacatadai gΛnΛqui aaduñicaru. ΛΛpΛga gΛniicomaiña Λgai muioco dai gooquiΛΓΛ gacuaadana. 4 Dai siuu duucu dadiagi Λgai plaasaiñdΛΓΛ, maitacuaadana asta siuu duucu vapacoi gΛnnoonovi isducai gΛnviidacatadai Λgai. Dai quiaa ivueeyi Λgai mui naana maasi gΛnviituldaraga duucami isducatai vacuanai Λgai gΛnajaasocoli dai gΛnajaa dai gΛniidoracaru dai gΛnvopoicaru. 5 Tai amaasi ΛmamaatΛrdami sΛΛlicami ΛΛmadu Λfariseo tΛcacai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—¿TuisidΛ gΛmamaatΛrdamiga maitivueeyi mΛsducatai gΛrviituli dai maitΛΓΛpan duucai vacuanai gΛnnoonovi siuu duucu gaugia agadagi? —astΛtΛdai.

⁶ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AapimΛ aagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi. SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi aagai Isaíacaru Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ gΛnaagaitai aapimΛ dai ooja istumaasi aagidi Diuusi dai poduucai Λooja:

AapimΛ pocaiti mΛsai giñsiasa duutudai dai maisiaa giñduutudai.

⁷ Gomaasi gia maitarsoiñi tomali Λmaadutai vΛΛtarΛ.

AapimΛ maigamamaatΛtuldi giññiooqui baiyoma gamamaatΛtuli aapimΛ istumaasi oodami gΛnviituli.

Ascaiti Diuusi sai ooja Isaíacaru. ⁸ AapimΛ maitivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi, ivuaada Λliditai istumaasi oodami gΛnviituli, isducatai vacuanadagi gΛnajaa ΛΛmadu gΛnajaasocoli, dai mui aa naana maasi.

⁹ DaidΛ itΛtΛdai ΛpΛ:

—Mosivuaada Λlidi aapimΛ gΛnviituldaraga cascΛdΛ maitivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi.

¹⁰ Moseesacaru icaititadai: “SiaavΛr duutuuda gΛnooga ΛΛmadu gΛndΛΛ”, dai “Sioora maicΛga ñioocadagi gΛooga siΛpΛ gΛdΛΛ vui Λgai gΛaagai isdudunucami muaagi”, ascaiti Moseesacaru.

¹¹ DΛmos aapimΛ pocaitiña sai Λmo oodami istutuidi isitΛdagi gΛooga siΛpΛ gΛdΛΛ: “Maitan istutuidi isgΛsoiñagi tomali istumaasicΛdΛ. VΛasi istumaasi viaa aanΛ Λrcorvan”, ismaacΛdΛ itΛiya Λlidi vΛasi ΛrDiuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ.

¹² Dai ispotΛiyagi Λmaadutai mai aapimΛ pocaitiña sai camaiviaa Λgai issoicΛdagi gΛooga siΛpΛ gΛdΛΛ. ¹³ Dai poduucai aapimΛ

mosgajiaad_{AR} vipieeyi istumaasi ip_Λlidi Diuusi ducami ismaic_{ΛΛ}gaducagi, mosvuaada _Λlidityai g_Λnviituldaraga dai mui naana maasi pomaasi ivuaadana aapim_Λ —ast_Λadai _ΛSuusi.

¹⁴ Taid_Λ _ΛSuusi _Λpamu vai _Λoodami daid_Λ it_Λadai:

—Giñca_Λcavurai v_{ΛΛ}scatai dai g_Λnt_Λgito ca_Λca:

¹⁵ Tomali _Λmo istumaasi ismaac_Λda cueeyi oodami maivapac_Λi t_Λgitoidad_{AR} casc_Λda cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami. Baiyoma t_Λgitoidagad_Λaiñd_{AR} vusac_Λi mui naana maasi soimaascami dai poduucai g_Λmaata isi_Λrsoimaasi ivuaadami. ¹⁶ C_{ΛΛ}gavar g_Λnt_Λgito ca_Λca aapim_Λ istumaasi g_Λnaagidi aan_Λ —ast_Λadai _ΛSuusi _Λoodami.

¹⁷ Dai aid_Λsi anaasi viaa _ΛSuusi _Λoodami dai quiiy_{AR} vaa _Λmamaat_Λrdamigad_Λ t_Λcacai ast_Λiya _Λlidi _Λcuento. ¹⁸⁻¹⁹ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λadai:

—¿Tomali aapim_Λ m_Λsmaimaata ca_Λ sai istumaasi ismaac_Λda cueeyi oodami maivapac_Λi t_Λgitoidad_{AR} casc_Λda cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami? Gomaa cuaadaga. Mosgavooc_{AR} vapac_Λi dai gooqui_{AR} vusac_Λi gatuucugaiñd_{AR} —ast_Λadai _ΛSuusi.

Poduucai aagidi _Λgai aagidi _Λlidityai sai cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami. ²⁰ Daid_Λ it_Λadai _ΛSuusi _Λp_Λ:

—Gat_Λgitoidagaiñd_{AR} vusac_Λi gosoimaasi ²¹ t_Λgitoidagai casc_Λda, dai go_{ΛΛ}madu voidagai aa ooqui, dai oodami ip_Λlidiña isivuaadagi mos_Λcaasi istumaasi ip_Λlidi, gomuaaragai, ²² dai go_{ΛΛ}sidaragai, dai viaaca _Λlidiña gavustuidaga, dai yaatagidaragai, dai muuquimudagai, dai

ñiooquidaragai, dai soiduca i nlijadagi soitutuigami, dai maicaga tātgitoiña oodami, dai aa naana maasi istumaasi soimaascami. ²³ Vasi gomaasi gatgitoidagaiñdar vusaci dai soimaasi iduiñtuldi oodami —astatdai Asuusi.

²⁴ Tai amaasi ii Asuusi abiaadar Tiroomu dai Sidooniamu dai ami vaa amo quiiyar dai maitipaliditadai ismatiagi oodami isami daacatadai agai, damos maitistui isgastuagi.

²⁵ Otoma mai amo ooqui dadamo ali taji ismaacada viaacatadai amo Diaavora taañicaruda dai divia siaaco daacatadai Asuusi dai acasoda abaana gtootonacada cquiva. ²⁶ Daid

looqui ñioocaitadai giliego ñiooquida daida Siropeniisiar oidacamicatadai. Divia agai dai daañimi Asuusi sai vusaidana Diaavora taañicaruda maradaiñdar. ²⁷ Damos Asuusi itatdai:

—Aliasi gaagai isoodami dagitoagi ismaamarada tatascoñiagi apaga maitavar calagai isasiadagi oodami gamara tascada dai maacadagi googosi —astatdai Asuusi.

²⁸ Taid looqui aa noragi daidi tatdai:

—Vaavuava isajudidú googosi garaagai damos vascara agoogosi ismaacada mesa uta vatalcana cuadana asaasquigada ismaacada suuligaiña aali —astatdai looqui.

²⁹ Taid Asuusi itatdai:

—Caga paagai. Dai casi istutuidi aapi psnoragiagi Diaavora taañicaruda atcavuusai gamaraiñdar —astatdai Asuusi.

³⁰ Dai aidasi aayi looqui gλquiiyλrλ amaradλ caatλcatadai daidλ ΔDiaavora tλaañicarudλ cavuusai Δgiaiñdλrλ.

³¹ Taidλ ΔSuusi ii Tiirroiñdλrλ dai Sidooni-
amu sλλli daivusai dai Δmapλcλrλ Decápolisia
dλvλλriλrλ sλλli dai aayi Δgλλ suudagi siaaco
Galilea tλλgidu. ³² Mλtai ami vuaapi λmo cλλli
maitλcaidacami dai sasaimλliacami, dai daañimi
sai daama daasana ΔSuusi gλnovi. ³³ Taidλ ΔSuusi
λcovai vaidacai siaaco maitiipucatadai oodami
dai naanacadλ λraana vaapai gλmamasquiga dai
sisivi gλnovi dai taata nλnλdλ. ³⁴ Dai tλvaagiamu
nλnλaava dai sobλvλi daidλ itλtλdai:

—Efata —astλtλdai. Gomaasi itλiya λlidi
gλcupiocoñi.

³⁵ Mospotλi Δgai taidλ Δmaitλcaidacλdλ
naanacadλ gλcupioco, dai nλλnλdλ cacλλga gλdui
dai Δgai cacλλga istui isñiooquiagi. ³⁶ Taidλ ΔSuusi
sλλlicλdλ dai λoodami sai maiaagidiña tomali
λmaadutai. Dλmos siλλscadλ vaamioma daidiada
Δgai λoodami vaamioma aipaco aagaiña. ³⁷ Vaidλ
λoodami maitλtλgaiña isducatai gλntλtλgitoagi
daidλ iscaitiña:

—Vλλsiaλcatai cλλga ivueeyi goovai asta
maitλtλcaidacλdλ tλtλcaidatudai dai mumudu
ñiooquitudai —ascaitiña λoodami.

8

¹ Dai aidλ tuigaco mui gλnλmpagi oodami siaaco
daacatadai ΔSuusi dai maiviaacatadai istuma
ugiagi. Tai amaasi ΔSuusi vai gλmamaatλrdamiga
daidλ itλtλdai:

2 —SoigiñΛlidi aanΛ idi oodamicΛdΛ, caaayi vaica tasai istami giñΛΛmadu daraaja goovai dai maiviaa istuma ugiagi. 3 Dai ismaitaugacai ootosa aanΛ sai noonoigΛna goovai susuiquituan tada goovai voyamu. ΛΛmoco aliΛ mΛcasdΛrΛ dada di —ascaiti ΛSuusi.

4 TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—¿VoorΛ bibidana mosΛΛqui oodami tanai siaaco maitipu istumaasi dai tomali oidacami? —astΛtΛdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

5 TaidΛ ΛSuusi tΛcacai daidi tΛtΛdai:

—¿MΛΛqui paana viaa aapimΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ itΛtΛdai:

—Cuvaracami atΛviaa —astΛtΛdai.

6 Tai amaasi ΛSuusi tΛjai Λoodami sai dΛvΛΛrapi daraivana, dai Λgai vui Λpaana dai gamamagi. Dai gooquiΛrΛ saasarai dai maa Λgai gΛmamaatΛrdamiga tai Λgai taacogi Λoodami.

7 Dai viaacatadai Λgai chiΛΛqui vatopa ΛrΛ taidΛ ΛSuusi pocaiti sai baigΛΛlidi DiuusicΛdΛ dai gatΛjai taacogidaragai ΛrΛ. 8 VΛascatai gauu dai tatascovai. Dai gooquiΛrΛ Λmpagi cuvaracami aasarai saasaquigadΛ ismaacΛdΛ baivito.

9 DaidΛ Λoodami ismaacΛdΛ gauu ΛrparΛ maacova milΛcatadai. TaidΛ ΛSuusi ootoi sai noonoigΛna. 10 Dai Λgai tΛsai vaarcuΛrΛ ΛΛmadu gΛmamaatΛrdamiga dai iji Dalmanuta dΛvΛΛriamu.

11 Tai amaasi dada Λfariseo siaaco daacatadai ΛSuusi dai gaaatagaimi ΛΛmadu ΛSuusi. DaidΛ Λfariseo mosnΛida Λlidadai sabaig Λrvaavoi

is^ΛSuusi istutuidi isivuaadagi istumaasi aagai oodami said^Λ ivueeyi ^Λgai, dai aagidi sai t^{ΛΛ}gidana ^Λmo istumaasi g^Λducami t^Λvaagiaiñd^Λr^Λ. ¹² Taid^Λ ^ΛSuusi g^Λg^Λr^Λ sob^Λv^Λai daid^Λ it^Λi:

—¿Tuim^Λsid^Λ giñtaan^Λi aapim^Λ istumaasi g^Λg^Λr^Λducami? S^{ΛΛ}lic^Λd^Λ ang^Λnaagidi sai mait^{ΛΛ}gimu aapim^Λ tomali ^Λmo istumaasi g^Λducami—ast^Λi ^ΛSuusi.

¹³ Dai anaasi viaa ^Λgai ^Λoodami dai ^Λpamu t^Λsai vaarcu^Λr^Λ dai ii vaasad^Λr^Λ ^Λg^{ΛΛ} suudagi.

¹⁴ Dai mait^Λgito ^Λgai isb^Λquiagi cuaadagai dai mosali^Λmo paana b^Λcaiticatadai vaarcu^Λr^Λ.

¹⁵ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai g^Λmamaat^Λrdamiga:

—Gofariseo navaitigad^Λ dai Erood^Λsi navaitigad^Λ maic^{ΛΛ}gadu—ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

¹⁶ Vaid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ aipaco g^Λnaatagidimi daidi caiti:

—Maiviaa aat^Λm^Λ paana casc^Λd^Λ pocaiti goovai—asc^Λaiti.

¹⁷ Taid^Λ ^ΛSuusi maí istumaasi aatagaitadai ^Λgai daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Tuim^Λsi pocaiti m^Λsai maiviaa paana? ¿Maitam^Λsquiaa maat^Λ ca^Λ istumaasi g^Λnaagidi aan^Λ? ¿Tomali mait^Λnt^Λgito n^Λidi istumaasi ivueeyi aan^Λ? S^{ΛΛ}lic^Λd^Λ maic^{ΛΛ}ga vaavoitudai aapim^Λ. ¹⁸ ¿Maitam^Λsn^Λn^Λeeyi aapim^Λ dai maitam^Λst^Λt^Λcaidaga? ¹⁹ ¿Maitam^Λst^Λgito aid^Λñsi bibi aan^Λ ^Λtaama mil oodami ^Λtaama paana m^Λt^{ΛΛ}qui aasarai ^Λmpagi saasaquigad^Λ?

—ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Taid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ it^Λt^Λdai:

—Baivustaama dan gooca—ast^Λt^Λdai.

20 —Dai aidañsi bibi aanΛ amaacova mil oodami cuvaracami paanacΛdΛ, ¿matΛΛqui aasarai susudacami Λmpagi? —astΛΛdai ΛSuusi.

TaidΛ Λgai itΛΛdai:

—Cuvaracami —astΛΛdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

21 TaidΛ ΛSuusi itΛΛdai:

—¿VΛΛscarΛ mΛsmaiquiaa maatΛ caΛ?
—astΛΛdai.

Suusi maiaagaitadai navaiti paana vΛΛtarΛ baiyoma aagaitadai Λgai ΛmamaatΛtuldaragadΛ Λfariseo dai EroodΛsi sai maicΛΛgadu.

22 Dai gooquiΛrΛ aayi Λgai BetasaidΛrΛ, matai ami vuaapi ΛSuusi Λmo cΛΛli mainΛadami, dai daañimi sai taatana. 23 TaidΛ ΛSuusi noviaiñdΛrΛ bΛi ΛcΛΛli dai vaidacai ugidiana ΛBetasaida. Dai ami vuupujiana tΛi gΛsisivaraga dai vuupuidΛ daama darai gΛnoonovi, dai tΛcacai sabaig istuiditadai isnΛaadagi tomasi palΛpi. 24 TaidΛ ismaacΛdΛ mainΛaadatadai nanΛaava daidΛ itΛΛdai:

—NΛidi aanΛ oodami Λpa maasi uusi dΛmos ajioopai —ascaiti.

25 TaidΛ ΛSuusi Λpamu vuupuidΛ daama darai gΛnoonovi, vaidΛ ΛcΛΛli cΛΛga gΛtΛgito nanΛΛnai dai cacΛΛga istui isnΛnΛaavagi dai cΛΛga nΛidi vΛΛsiaΛcatai. 26 TaidΛ ΛSuusi ootoi ΛcΛΛli sai noragΛna daidΛ itΛΛdai:

—Maiti vaaqui BetasaidΛrΛ, dai tomali maiaagiada imaasi tomali Λmaadutai —astΛΛdai.

27 Dai gooquiΛrΛ ii ΛSuusi Λmadu gΛmamaatΛrdamiga vΛΛsi ΛmapΛcarΛ SesareeΛrΛ

Filiposi ΔVΛΛRIATΛ. Dai voyamu tAcacai ΔSuusi gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtΛdai:

—¿VoorΛ giñaagai Λoodami? —astΛtΛdai.

²⁸ Tai Δgai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ΔΛmoco pocaiti pΛsaidΛ arΛVuaana ismaacΛdΛ vapaconaiña oodami dai aa pocaiti pΛsaidΛ arEliiasicarū, dai aa pocaiti pΛsaidΛ arΛmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ —astΛtΛdai ΔmamaatΛrdamigadΛ.

²⁹ Tai amaasi ΔSuusi itΛtΛdai:

—¿Dai aapimΛo moorΛ giñaagai? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΔPiiduru itΛtΛdai:

—AapiarΛ arΛCristo dai Diuusi gΛootoi —astΛtΛdai.

³⁰ DΛmos ΔSuusi sΛΛlicΛdΛ dái sai maiaagidiña tomali Λmaadutai.

³¹ Dai amaasi ΔSuusi gΛaagacai mamaatΛtuldimi dai aagidi sai Δgai viaacatadai Λmo sΛΛlicami dai viaacatadai issΛΛlicΛdΛ soimaa taatagi dai aagidi sai mosgajiaadΛrΛ viaa agaitadai ΛtΛtΛaanΛdami ΛΛmadu Δpapaali tΛtΛaanΛdamigadΛ dai ΛΛmadu ΔmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami. Dai aagidi ΔpΛ masai muua agaitadai dai aagidi sai bovaica tasaicΛdΛ duaaca agaitadai. ³² VΛsi gomaasi cΛΛ sΛΛli aagidi Δgai gΛmamaatΛrdamiga.

TaidΛ ΔPiiduru Λcovai vaidacai dai bagaidimi.

³³ TaidΛ ΔSuusi ajaco cΛquiva dai nΛnΛidi gΛmamaatΛrdamiga dai bagaimi ΔPiiduru aduucai:

—MaitigiñΛΛmadu aimΛrda aapi Diaavora. Aapi pocaiti sai maitΛagai isivuaadagi aanΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi —astΛtΛdai.

³⁴ Dai amaasi vai ΔSuusi gΛmamaatΛrdamiga
ΛΛmadu Λoodami daidΛ itΛtΛdai:

—IsΛmaadutai giñoidatucuda aliada
maitΛagai isΛΛgi gΛtΛgitocagi, dai gΛagai
isVΛASCΛrΛ baigΛducagi siΛduñiada gΛmuaatuda
giñvaavoitudaitai daida giñoidatucuda. ³⁵ DΛmos
sioorΛ ivuaadagi istumaasi ΛΛgi Λgai ipΛlidi,
Λgai gia imimu Diaavora ΛΛmadu. DΛmos sioorΛ
baigΛduu dai muquiagi giñvaavoitudaitai dai ΛΛgidi
Diuusi ñiooquidΛ Λgai gia cΛΛgacΛrΛ vusaimu.
³⁶ Tumaasi rCΛΛgai oodami vΛΛtarΛ isgamaitΛagai
vΛΛsi istumaasi oidaga oidigi daama vai
ibΛadΛ Diaavora ΛΛmadu imiagi. ³⁷ Tomali
Λmaadutai maitistutuidi isgaaa namΛquidagi dai
cΛΛgacΛrΛ vuusiagi. ³⁸ IsΛmaadutai siaa Λradagi
isgΛmaasiuldagi oodami vuitapi dai soimaasi
ivuaadami vuitapi isgiñvaavoitudai dai ismaatΛ
giññiooqui aanΛ iñsmaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami
ΛpΛ siaa Λrogiamu ΛgaicΛdΛ siΛΛscadΛ giñooga
tΛΛgidagi isaliΛsi viaa aanΛ guvucadagai dai
diviagi aanΛ ΛtΛtΛaañicarudΛ ΛΛmadu —astΛtΛdai
ΔSuusi.

9

¹ DaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai ΛpΛ:

—SΛΛlicΛdΛ aangΛnaagidi sai oidaga ΛΛmadutai
tami ismaacΛdΛ maicoiya agai asta siΛΛscadΛ tΛΛ
ismaasi siaaco tΛaanΛi Diuusi gΛguvucadacΛdΛ
—astΛtΛdai ΔSuusi.

² DaidΛ ΔSuusi bonaadami tasaicΛdΛ vaidacai
ΛPiiduru, ΛΛmadu ΛJacovo, ΛΛmadu ΛVuaana,
Λmo tΛca tuvidacΛrΛ dai ami ΔSuusi ΛmapΛdui

vuitapi gΛmamaatΛrdamiga. ³ DaidΛ ΛyuucusidΛ dadadaquitu dai cΛΛga tootoatu Λpa maastu cΛvai tomali Λmo vacuandami oidigi daama maipocasi tootoatudai yuucusi. ⁴ Dai ΛmamaatΛrdami tΛΛ ΛEliiasicaru ΛΛmadu Moseesacaru vaidΛ gaaatagai ΛSuusi ΛΛmadu. ⁵ TaidΛ ΛPiiduru itΛtΛdai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, vΛΛsi ΛrcΛΛgai istami daraaja aatΛmΛ tΛtai duuñi vaica uucusai Λmoco aapi gΛvΛΛtarΛ dai Λmai Moseesa vΛΛtarΛ dai Λmai Eliiasi vΛΛtarΛ —astΛtΛdai ΛPiiduru.

⁶ ΛmamaatΛrdami aliaΛ duduaadimucata dai, daidΛ ΛPiiduru maimaatΛcatadai istumaasi aagaitadai. ⁷ Tai amaasi divia Λmo icomai dai iña, daidΛ Λicomai saagida caidatu Λmo ñiooqui ismaacΛdΛ icaiti:

—IdiavΛr giñmara ismaacΛdΛ aliaΛ oigΛdai aanΛ cΛΛgavΛr ΛΛgiada —ascaiti Λñiooqui.

⁸ Dai otoma aipaco nΛnΛaava Λgai dai camaitΛΛ ΛcΛcΛli mosΛca ΛSuusi ΛΛgi.

⁹ Dai aidΛsi tΛaapañimi Λgai ΛtuvidacaiñdΛrΛ, ΛSuusi dai gΛmamaatΛrdamiga sai maiaagidiña tomali Λmaadutai istuma tΛΛ Λgai asta siΛscadΛ duaacagi Λgai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ.

¹⁰ CascadΛ maiaagidi Λgai tomali Λmaadutai, dΛmos aipaco gΛntΛcacaitadai Λgai istΛiya Λlidi ΛSuusi aagitai isduaaca agai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ. ¹¹ Dai amaasi tΛcacai Λgai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—¿TuisidΛ icaiti ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami saidΛ ΛEliiasi ΛpΛga viaacatadai isdiviagi isaapi? —astΛtΛdai ΛmamaatΛrdami.

¹² TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Vaavuava istumaasi aagai ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ sai

ΔEliiasi viaacatadai isΔΔpΔga diviagi dai soiñagi oodami sai vaavoitudana Diuusi. Dai pocaiti Diuusi ñiooquidarΔ giñagaitai aanΔ ismaacΔΔ viaa Δmo sΔΔlicami ansai aliΔ soimaa taata iñagai dai mΔsai ΔmapiadarΔ giñviaa agai. ¹³ DΔmos aanΔ angΔnaagidi saidΔ ΔEliiasi cadivia, mΔtaidΔ idui ΔgaicΔΔ vΔΔsi istumaasi ipΔli, poduucai isduucatai aagai Diuusi ñiooquidarΔ mΔsaidΔ iduñia agaitadai ΔgaicΔΔ —astΔΔdai ΔSuusi gΔmamaatΔrdamiga.

¹⁴ Dai gooquiarΔ Δpamu aayi Δgai siaaco daraajatadai Δгаа mamaatΔrdami, dai tΔΔ mui oodami Δgai sicoli. Dai ami ΔΔmadu gaaatagaitadai ΔpΔ ΔmamaatΔtuldiadami sΔΔlicami. ¹⁵ Dai aidΔsidΔ Δoodami tΔΔ ΔSuusi vΔΔscatai maitΔΔ isducatai gΔntΔΔgitoagi dai vui voopoi dai viaatulda agai. ¹⁶ TaidΔ ΔSuusi tΔcacai daidΔ itΔΔdai:

—¿MΔtumaasi aatagai aapimΔ ΔΔmadΔ giñmamaatΔrdamiga? —astΔΔdai.

¹⁷ Tai Δmaadutai ismaacΔΔ ami daraajatadai aa noragi daidΔ itΔΔdai:

—MamaatΔtuldiadami, gΔvuaapianta giñmara ismaacΔΔ viaa Δmo Diaavora tΔaañicarudΔ dai go-Diaavora tΔaañicarudΔ muudutuli. ¹⁸ Tomasiaaco dΔvΔΔrapi dadaitudaiña goDiaavora tΔaañicarudΔ dai totostudai tΔñidΔ dai cΔcΔrΔntudai taatamudΔ, vai cascΔΔ goovai maiviaa gΔguvucadaga dai aanΔ caaagidi gΔmamaatΔrdamiga sai vusaidana goDiaavora tΔaañicarudΔ tai maitistui —astΔΔdai ΔcΔΔli.

¹⁹ TaidΔ ΔSuusi baamuan tada daidΔ itΔΔdai:

—AapimΔ oodami maivaavoidaracami, ¿asta siΔΔscadΔ uucami viaacamu aanΔ isgΔnΔΔmadu

daacagi? Giñvuaapidavurai goali gλλli —astatldai
 λSuusi.

²⁰ Mλtai vuaapi siaaco daacatadai λgai. Dai
 aidλsidλ λDiaavora tλaañicarudλ tλλ λSuusi suiq-
 uituli λgai λali gλλli taidλ λali gλλli dλvλλrapi gλi,
 dai aipaco yaalimi, dai totostuimi tλñidλ. ²¹ Taidλ
 λSuusi tλcacai λoogadλ daidλ itatldai:

—¿Vλquiidλ abiaadλrλ povλvueeyi goovai?
 —astatldai.

Taidλ λoogadλ itatldai:

—Aliducatai abiaadλrλ. ²² Dai goDiaavora
 tλaañicarudλ muiyoco imidagai taiyλrλ dadaitu-
 daiña dai suudarλ muaa λliditai. Dai pλsaapi
 istutiadagi isidunñiagi istumaasi goovai vλλtarλ,
 soigi gλλlda aatλmλcadλ dai garsoiña —astatldai
 λoogadλ.

²³ Taidλ λSuusi itatldai:

—Pλsistutiadagi isvaavoitudagi di, vaavoitu-
 dadami vλλtarλ tomali λmo istumaasi maisijaiga
 —astatldai λSuusi.

²⁴ Taidλ λali gλλli oogadλ gagλrλ iiña daidλ
 itatldai:

—Vaavoitudiana. Giñsoiñañi nai vaamioma
 vaavoituda aanλ —astatldai.

²⁵ Dai aidλsi tλλ λSuusi isami gλnλmpaidimi
 mui oodami λgai bagaimi λDiaavora tλaañicarudλ
 daidλ itatldai:

—Diaavora tλaañicarudλ maiñioocadami dai
 maitλcaidacami aanλ angatλaanλi pλsai vusaiña.
 Dagitoñi idi ali gλλli dai camaivapacλda λpamu
 idiλrλ —astatldai λSuusi.

²⁶ Taidλ λDiaavora tλaañicarudλ gagλrλ iiña
 dai λpamu suiquituli λali gλλli, dai vuusaicai
 muuquiadλ ducai viaa λgai λali gλλli vai muidutai

pocaitimi sai casi ΔrmuuquiadΔcatadai. ²⁷ DΔmos ΔSuusi noviaiñdΔrΔ bΔi dai vañigi taidΔ Δali gΔli cΔquiva.

²⁸ TaidΔ ΔSuusi vaa Δmo quiiyΔrΔ, taidΔ ΔmamaatΔrdamigadΔ Δcovai tΔcacai daidΔ itΔtΔdai:

—TuisidΔ maitistui aatΔmΔ isvusaidagi ΔDiaavora tΔaañicarudΔ —astΔtΔdai.

²⁹ TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—Idi Diaavora tΔtΔaañicarudΔ aliΔ sijaiga vu-saidaragai cascΔdΔ avΔnacai mitaugacai gama-maadagi vai poduucai vuvacΔi goovai —astΔtΔdai ΔSuusi.

³⁰ Dai aidΔsi iji Δgai abiaadΔrΔ Galileamu sΔli dΔgavusai dΔmos ΔSuusi maitipΔlidadai ismatigi tomali Δmo oodami, ³¹ mamaatΔtuldidadai Δgai gΔmamaatΔrdamiga cascΔdΔ dai aagidadai sai Δgai viaacatadai Δmo sΔlicami dai mΔsai tΔagida agaitadai aa oodami sai Δgai muua agaitadai sai vΔascΔrΔ Δgai bovaica tasaicΔdΔ duaaca agaitadai. ³² DΔmos ΔmamaatΔrdamigadΔ maimaatΔ caΔcatadai istumaasi aagidi ΔSuusi dai duduaadicuitadai Δgai iscΔga tΔcacagi.

³³ Dai amaasi aayi Δgai CapernaumΔrΔ. Dai aidΔsi caΔmo quiiyΔrΔ daraajatadai Δgai, taidΔ ΔSuusi itΔtΔdai gΔmamaatΔrdamiga:

—¿MΔtumaasi aatagaimi aapimΔ voiyaiñdΔrΔ iimΔtai? —astΔtΔdai.

³⁴ DΔmos ΔmamaatΔrdamigadΔ mosdodoli vii, voiyamu aagaimitadai Δgai sai ismaacΔdΔ vaamioma namΔga cascΔdΔ. ³⁵ Tai amaasi

daiva ΔSuusi dai vai Δbaivustaama dan gooca gΔmamaatΔrdamiga daidΔ itΔtΔdai:

—IsΔmaadutai vaamioma namΔaca Δliadagi Δgai gΔaagai ismaigΔducΔdΔ Δliadagi dai gΔaagai issoicΔdagi vΔΔscatai —astΔtΔdai ΔSuusi.

³⁶ Amaasi bΔi ΔSuusi Δmo ali gΔΔli daidΔ gΔmamaatΔrdamiga saagida cΔi dai gooquiΔrΔ mootoi daidΔ itΔtΔdai gΔmamaatΔrdamiga:

³⁷ —TomasioorΔ sioorΔ vaavoitudai giñmamaatΔtuldiaraga dai cascΔdΔ oigΔdai idi ali oodami, Δgai giñoigΔdai aanΔ ΔpΔ. Dai Δgai ismaacΔdΔ giñoigΔdai aanΔ Δgai oigΔdai Δgai ismaacΔdΔ giñootoi —astΔtΔdai ΔSuusi.

³⁸ Amaasi ΔVuaana itΔtΔdai:

—MamaatΔtuldiadami, tΔΔ aatΔmΔ Δmo cΔΔli vai aagai gΔtΔtΔaaraga dai poduucai vuvaidi Di-aavora tΔtΔaañicarudΔ oodamiaiñdΔrΔ. DΔmos maigΔrΔΔmadu aimΔrai Δgai tΔtai cascΔdΔ dai —astΔtΔdai ΔVuaana.

³⁹ DΔmos ΔSuusi itΔtΔdai:

—MaitavΔr daidiada. Maitatiipu tomali Δmaadutai isivuaadagi istumaasi gΔgΔrducami aagaitai giñtΔtΔaraga dai gooquiΔrΔ giññiooquiadagi. ⁴⁰ SioorΔ maitΔrvui caatΔcagi Δgai gΔrΔpa maasi tΔgito. ⁴¹ TomasioorΔ sioorΔ baigΔΔliaragacΔdΔ gΔnoidagi tomasi Δmo avΔsi suudagi giñvaavoitudaitai aapimΔ sΔΔlicΔdΔ Diuusi maaquimu Δgai Δmo istumaasi cΔΔgaducami.

⁴² TomasioorΔ sioorΔ soimaasi iduiñtulda Δliadagi Δmoco ismaacΔdΔ utudama giñvaavoitudagi siomΔ ΔrcΔΔgai Δgai vΔΔtarΔ

mascusivuan vulidagi amo gaa mouturui dai gaa suudarai daitudagi. ⁴³⁻⁴⁸ Dai isamaadutai iduñia aliadagi amo istumaasi soimaascami ganoonovicada siapa gaaacasocada siapa gavvupujicada baiyoma gaagai ispoliada agai ismainoonova siapa maiaacaso siapa maivupuju dai maisiuu adiaavora amadu imiagi siaaco tomastuigaco soimaasi gataacana dai tomastuigaco macana tai baiyoma isimiagi Diuusi amadu. ⁴⁹ Dai tomasioora siora calgacara oidaca aliadagi aliassi soimaasi taatatuldia agai aa oodami. ⁵⁰ Aliassi gaagai aapima iscalgacara oidacagi vai aa oodami ipaliadagi isvaavoitudagi Diuusi ñioquida poduucai isduucai amo oodami sioma cueeyi cuaadagai yoovicami —astadai asuusi gamamaatardamiga.

10

¹ Tai amaasi asuusi ii Capernauumaidara. Judea davarriamu vaasadara laqui Jordán. Tai apamu ganampagi oodami siaaco daacatadai asuusi vai agai mamaatuldimi poduucai isduucai ivuaadana agai vascara. ² Tai amoco fariseo miaadara guuquiva siaaco daacatadai asuusi dai mossoimaasi ñioquituda lididi agai asuusi cascada taccacai sabai oidaga oigaragai isamo cali dagitoagi gaooñiga. ³ Taida asuusi aa noragi daida itadai:

—¿Tumaasi gantajai Moseesacaru? —astadai asuusi.

⁴Taida fariseo itadai:

—ΔMoseesacaru gΔrmaa oigaragai isdadagi-todagi ooqui dΔmos sai gΔaagai ismamaacadagi Δmo oojai siaaco aagadagi iscadagito —astΔtΔdai Δfariseo.

⁵ TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—Aliasi Δrsoimaasi ivuaadami oodami cascΔdΔ poduucai aagidi Δgai ΔMoseesacaru. ⁶ DΔmos aidΔsi tucamidΔrΔ idui Diuusi gooidigi, idui cΔli dai ooqui, ⁷ cascΔdΔ ΔcΔli viaa isdagitoagi gΔooga ΔΔmadu gΔdΔΔ dai vΔΔnagi Δmo ooqui. ⁸ Dai poduucai ducami si ΔraliΔmo oodamicagi Δgai. ⁹ CascΔdΔ ismaacΔdΔ Δmapagidi Diuusi Δoodami maitΔagai isdadagitodagi —astΔtΔdai ΔSuusi Δfariseo.

¹⁰ Dai aidΔsi aayi ΔSuusi Δmo quiiyΔrΔ taidΔ ΔmamaatΔrdamigadΔ Δpamu tΔcacai astΔiya Δlidi Δgai ismaacΔdΔ aagaitadai Δgai. ¹¹ TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—SioorΔ dagitoagi gΔooñiga dai vΔΔnagi Δmai ooqui Δgai soimaasi ivueeyi gΔooñiga ΔpΔgadadΔ vui. ¹² Dai isΔmo ooqui dagitoagi gΔcuna dai vΔΔnagi Δmai cΔli Δgai ΔpΔ soimaasi ivueeyi —astΔtΔdai ΔSuusi.

¹³ MΔtai aidΔ vuaapi ΔSuusi chiΔΔqui aali sai taatana. DΔmos ΔmamaatΔrdamigadΔ bagaidimi Δoodami ismaacΔdΔ vuaapaimi Δaali. ¹⁴ Dai aidΔsi tΔΔ ΔSuusi aliΔ baamu daidΔ itΔtΔdai Δgai gΔmamaatΔrdamiga:

—Dagitovurai goali vai dadana siaaco daja aanΔ dai maitavΔr daidiada. Siaaco gataΔanΔi Diuusi ΔrΔgai vΔΔtarΔ ismaacΔdΔ Δpan ducami aali.

15 S_{ΛΛ}lic_ΛΔ_Λ ang_Λnaagidi sai sioor_Λ maivaavoi-
tudagi Diuusi _Λpan ducai _Λmo aliducami _Λgai mai-
imimu siaaco gata_Λan_Λi Diuusi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

16 Dai moomotoi _Λgai _Λaali dai daama darai
g_Λnoonovi dai siaa duutuli.

17 Dai aid_Λsi apiaim_Λitadai _ΛSuusi, tai voyi_Λr_Λ
m_Λraitai aayi _Λmo c_{ΛΛ}li dai vuid_Λr_Λ g_Λtootonac_ΛΔ_Λ
c_Λquiva daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Mamaat_Λtuldiadami c_{ΛΛ} tuigacami, ¿tuma du-
una aan_Λ dai v_{ΛΛ}sc_Λr_Λ oidacana Diuusi _Λmadu?
—ast_Λt_Λdai.

18 Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—¿Tui_Λp_Λsi c_{ΛΛ} tuigacami giñaagai?
Ali_Λmadugava c_{ΛΛ} tuigacami dai _Λgai _Λr_ΛDiuusi.

19 Aapi c_{ΛΛ}ga maat_Λ istumaasi ip_Λlidi Diuusi
isivuaadagi oodami maitiga_{ΛΛ}siada gaoof_Λiga,
dai maitigacoodadai, dai maitiga_{ΛΛ}siada
gavustuidaga, dai maitiyaatag_Λda, dai
maitigavupuiirumadada dai siaa iduutuada
g_Λoo_Λ dai g_Λdaada —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

20 Taid_Λ _Λc_{ΛΛ}li aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Mamaat_Λtuldiadami, v_{ΛΛ}si gomaasi ansiaa
duutudai aan_Λ aliducatai abiaad_Λr_Λ —ast_Λt_Λdai.

21 Taid_Λ _ΛSuusi baig_{ΛΛ}liaragac_ΛΔ_Λ n_Λn_Λidi _Λc_{ΛΛ}li
daidi t_Λt_Λdai:

—_Λmo istumaasi avi_{ΛΛ}ga p_Λsiduñiagi. Imiñi
dai gagara v_{ΛΛ}si p_Λstuma viaa dai oida _Λtumiñsi
_Λsoitutuigami dai poduucai viaacamu aapi
mui naana maasi t_Λv_Λaagi_Λr_Λ. Dai gooqui_Λr_Λ
divia daid_Λ iñ_Λooida. D_Λmos _{ΛΛ}p_Λga g_Λaagai
p_Λsbaig_Λducagi si_Λduñiada g_Λmuaatudagi
giñ_Λvaavoitudaitai —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²² DΛmos aidΛsi caΛ ΛcΛΛli imaasi aliΛ soigΛΛli dai imΛcai soigΛΛliatugai aliΛsi ΛrgΛvidacamicatadai Λgai cascΛΔ.

²³ Tai amaasi ΛSuusi aipaco nΛnΛaava daidΛ itΛΔdai gΛmamaatΛrdamiga:

—Gia sijaiga isgΛnviipidacami gΛndagituagi isDiuusi tΛaanΛdagi dai soicΔdagi sai cΛΛga gΛntΛΔgitocana —astΛΔdai.

²⁴ TaidΛ ΔmamaatΛrdamigadΛ maitΛΛ isducatai gΛntΛΔgitoagi pocaititai ΛSuusi, dΛmos ΛSuusi itΛΔdai Λpamu:

—Giñaaduñi gia sijaiga isΛgai ismaacΔΔ mosΛcaasi gΛnvustuidagarΛ tΛΔgitoi dagituagi isDiuusi soicΔdagi iscΛΛga gΛntΛΔgitocagi aliΛsi gΛnviipidacatai Λgai. ²⁵ Sioma maisijaiga Λmo muura vΛatarΛ isvaquiagi Λmo oyi dΛgadΛamu sΛΛli isΛmo gΛviidacami dagituagi isDiuusi soicΔdagi iscΛΛga gΛΔgitocagi —astΛΔdai ΛSuusi.

²⁶ Dai aidΛsi caΛ Λgai imaasi maitΛΛ isducatai gΛntΛΔgitoagi dai aipaco gΛntΛcakai daidΛ icaiti:

—¿VoorΛ istutuididΛo iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi? —ascaiti.

²⁷ TaidΛ ΛSuusi vui nΛnΛava daidΛ itΛΔdai:

—Oodami gia maitistutuidi isiduñia imaasi, dΛmos Diuusi gia istutuidi. Diuusi vΛΛsiaΛcatai istutuidi isiduñiagi —astΛΔdai ΛSuusi.

²⁸ Tai amaasi itΛΔdai ΛPiiduru:

—MamaatΛtuldiadami, aatΛmΛ viaa vΛΛsi tΛstuma viaacatadai gΛoidatucuda ΛrΛliditai —astΛΔdai.

²⁹ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛΔdai:

—SΛΛlicΔΔ angΛnaagidi sai tomasioorΛ sioorΛ dagitoagi gΛquii dai gΛsisiΛΛgi, dai gΛsusuculi, dai

glooga, dai gadla, dai glooñiga, dai gamaamara, dai gadavaraaga giñvaavoitudaitai aanla dai vaavoitudaitai Diuusi ñiooquida, ³⁰ Agai viaacamu idi oidigala amo sienta vaamioma baabaqui, dai siisilaagi, dai susuculi, dai dladlacamu, dai maamaracamu, dai dladlavracamu, tomasi soimaa taatamaitai. Dai silascada imiagi agai idi oidigaiñdara vascara oidacamu Diuusi lamadu. ³¹ Damos malca siaaco gataañai Diuusi muidutai ismaacada vaamioma taañai tami malca sioma maitaandamu dai ismaacada sioma maitaañai tami, malca vaamioma taandamu —astatadai Asuusi.

³² Dai amo imidagai voyamu iimitadai agai catatidimi Jerusaleena Asuusi baitaqui imitadai gamamaatardamiga, vaidla mamamaatardamigada maitatagaitadai istumaasi gantatagitoagi dai duduaadimutugaitai oidi. Taidla Asuusi apamu covai vuvaitu abaiivustaama dan gooca gamamaatardamiga, dai aagidi isducatai apadunia agaitadai gaicada. ³³ Daidla itatadai:

—Aapimla naidi tascatatidimi Jerusaleenara, masiaaco giñtagida agai aanla ismaacada viaa amo sallicami. Giñtagida magari abaitaguucacamigada papaali lamadu mamamaatatuldiadami sallicami isagai gataañimu masaidla giñmuaana. Giñtagidamu agai aa sibadara oidacami. ³⁴ Dai giñparundada magari dai saasasa magari giñtuucuga dai giñsisiviada magari dai giñmuaa magari. Damos bovaica tasaicada apamu duaacamu aanla coidada saagidañdara —astatadai Asuusi.

³⁵ Tai amaasi ΔJacovo Δmadu ΔVuaana ΔSevedeo maamaradΔ miaadΔrΔ guuquiva siaaco daacatadai ΔSuusi daidΔ itΔtΔdai:

—MamaatΔtuldiadami, aatΔmΔ ipΔlidi pΔsiduñiagi tΔsducatai gΔaagida ragai —astΔtΔdai.

³⁶ TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—¿Tumaasi ipΔlidi aapimΔ isiduñia aanΔ? —astΔtΔdai.

³⁷ Tai Δgai itΔtΔdai:

—SiΔscadΔ aapi vΔΔsia daama argabaitΔcΔaacamicagi gΔrmaacañi oigaragai tΔtaidΔ ΔrtΔtΔaanΔdamica aatΔmΔ —astΔtΔdai.

³⁸ Tai amaasi ΔSuusi itΔtΔdai:

—AapimΔ maimaataΔ mΔstumaasi giñagidi. ¿Baisi istutuidΔna aapimΔ issoimaasi taatagi siΔΔ soimaa taata iñagai aanΔ? —astΔtΔdai ΔSuusi.

³⁹ Tai Δgai aa noragi daidΔ itΔtΔdai:

—IstutuidiatΔta —astΔtΔdai.

TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—SΔΔlicΔΔ Δrvaavoi. AapimΔ gia soimaa taatamu siΔΔsi soimaa taata iñagai aanΔ. ⁴⁰ DΔmos aanΔ maitistutuidi isdaraasagi tΔtΔaanΔdami baiyoma Δgi Diuusi gΔrooga daraasamu tΔtΔaanΔdamicagi —astΔtΔdai ΔSuusi.

⁴¹ Dai aidΔsidΔ Δgaa baivustaama ma-maatΔrdami cai gomaasi baacoi ΔJacovo Δmadu ΔVuaana vui. ⁴² DΔmos ΔSuusi vaí Δgai daidΔ itΔtΔdai:

—CΔΔ maata aapimΔ sai ismaacΔΔ maitΔrjudidíu saagida ΔbaitΔcΔaacami gΔpipiooñiga duucal nΔlidi gΔaduñi dai ismaacΔΔ vaamioma gataaanΔi sΔΔlicΔΔ tΔtΔaañicui. ⁴³⁻⁴⁴ DΔmos aapimΔ gΔnsaagida

maitΛaagai ispoduucai ivuaadagi baiyoma sioora ΛrbaitΛcΛaamicagi glaagai issoicΛdagi vΛascatai. ⁴⁵ Poduucai isduucai ivueeyi aanΛ iñsmaacΛdΛ viaa Λmo sΛlicami. AanΛ gia divia oidigΛrΛ maisiu isgiñsoicΛdagi aa baiyoma divia aanΛ dai soicΛda iñagai oodami dai muquia iñagai vai poduucai cΛlgacΛrΛ vuvacΛna mui oodami —astΛdai ΛSuusi.

⁴⁶ Amaasi aayi Λgai JericooΛrΛ dai aidasi cavuvaquimi abiaadΛrΛ ΛSuusi Λmadu ΛmamaatΛrdamigadΛ dai muidutai aa oodami, vai Λmo cΛli mainΛadami Vatimeo tΛgiducami Timeo maradΛ, voi ugidiana daacatai gataanΛ oidicami. ⁴⁷ Dai aidasi caΛ ΛcΛli ismiaadimi ami ΛSuusi otoma iñoquidimi daidΛ itΛdai:

—Suusi Davi cajiudadΛ soigigΛlda aanΛcΛdΛ —astΛdai.

⁴⁸ Tai muidutai bagaimi sai maitadacana, dΛmos ΛcΛli vaamioma iñacai daidΛ icaiti:

—Davi maradΛ soigigΛlda aanΛcΛdΛ —ascaiti.

⁴⁹ TaidΛ ΛSuusi cΛquiva, daidΛ itΛdai glaaduñi:

—Baigovai avΛr vaidΛ —astΛdai.

TaidΛ Λoodami vai ΛmainΛadami dai avΛnaquidimi daidΛ itΛdai:

—Baigi gΛliada, otoma icΛquiva, gΛvaidiava ΛSuusi —astΛdai.

⁵⁰ TaidΛ ΛcΛli otoma maigovai daitu gΛsuaa dai otoma cΛquivacai ii siaaco daacatadai ΛSuusi.

⁵¹ TaidΛ ΛSuusi itΛdai:

—¿Tumaasi ipΛlidi aapi isgΛduiñda aanΛ? —astΛdai.

TaidΛ ΛmainΛadacΛdΛ aa noragi daidΛ itΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, nΛada iñΛlidi aanΛ
—astΛtΛdai.

⁵²TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Casi aapi istutuidi isimΛdagi, giñvaavoitu aapi
cascΛdΛ canΛnΛaava —astΛtΛdai.

MospotΛi Λgai taidΛ ΛcΛΛli istui isnΛnΛaavagi, dai
oí ΛSuusi voiyamu.

11

¹Dai aidΛsi camiaadimi Λgai JerusaleenΛrΛ
ugidana iimΛitai Betapagi dai Betania vuidΛrΛ
ΛOliivosi giidi, taidΛ ΛSuusi ootoi gooca
gΛmamaatΛrdamiga. ²DaidΛ itΛtΛdai:

—Iimivurai mΛmococho ali quiiyΛrΛ, dai
mΛsiuu duucu aiyagi tΛΛgimu aapimΛ Λmo
asñiitu vulicami. Λgai maiquiaa dadaΛjΛi
tomali Λmaadutai. Upanavurai dai vuaapa.

³Dai isΛmaadutai gΛntΛcacagi mΛstuisidΛ
povueeyi vΛrai aagida ansai aanΛ tΛgito, ansai
otoma Λpamu ootsoda iñagai —astΛtΛdai ΛSuusi
gΛmamaatΛrdamiga.

⁴Tai Λgai iji, dai tΛΛ Λasñiitu vai Λmo quitaagiña
vulicatadai voiyΛrΛ, dai uupai. ⁵Tai Λmadutai
ismaacΛdΛ ami daraajatadai itΛtΛdai:

—¿MΛtuma vueeyi? ¿TuimΛsi uupaisai
goasñiitu? —astΛtΛdai.

⁶Tai Λgai aa noragi dai aagidi istΛtΛdai ΛSuusi tai
Λgai dagito mΛsbΛquiagi Λasñiitu. ⁷Tai Λgai otoma
bΛidacai Λasñiitu ΛSuusi. Dai asñiitu daama darai
gΛnsusuaa, taidΛ ΛSuusi daamioma daiva. ⁸Tai
muidutai aa oodami voiyΛrΛ Λligaimi gΛnsusuaa

dai aa guicuta uusi maamarada dai voiyara tua-
jaimi dai poduucai tatalgidi agai asuusi isalia siaa
duutudai.

⁹ Dai agai ismaacada baitaqui iimitadai dai
ismaacada gooquira iimitadai iinaquimi daida
icaitimi:

—Alia siaa duutudai aatama Diuusi. Aatama
ipalidi sai Diuusi calagacala najadana goovai
ismaacada divia Diuusi guvucadadacada. ¹⁰ Dai
alia baiganliadamu vascatai ismaacada
taanda goovai. Goovai arara Davicaru
cajiudad. Sallacada siaa duutudai aatama Diuusi
garbaitacacacamiga —ascaitimi agai.

¹¹ Taida asuusi aayi Jerusaleenara, dai vaa agaa
quiuupaigadara judidiu. Dai aipaco nanaava dai
nanaidi istumaasi oidaga ami, dai gooquira ii Be-
taaniumu amadu baivustaama dan gooca ma-
maatardamigada, casi arurunococatadai cascada.

¹² Dai siaadico aidasi iji agai Betaaniaindara tai
aayi biuugigai asuusi. ¹³ Dai agai macasdara taa
amo iigosi dadda calaga tataldogi aagada. Dai agai
ii dai nanaidi sabai ibaidaga, damos maitaa tomali
amo iibiada mosgoaggi aagada maiquiaa aayi is-
tuigaco ibiatagai agai cascada. ¹⁴ Amaasi asuusi
itatadai iigosi dadda:

—Tomali amo imidagai camaiugimu tomali
amaadutagai gaibaidaga —astatadai.

Vaida amamaatardamigada caa.

¹⁵ Dai gooquira aayi agai Jerusaleenara.
Dai aidasi vaa asuusi agaa quiuupaigadara
judidiu, dai vuvaidimi vascatai ismaacada

ami gagaagarai dai ismaac^ΛΔ^Λ gasaap^Λdai. Dai aipaco suuli memesagad^Λ ismaac^ΛΔ^Λ cambiando ^Λjudidíu quiuupaigad^Λ tumiñsigad^Λ ^Λmadu daraicarud^Λ ismaac^ΛΔ^Λ gagaagarai tutugu; ¹⁶ Dai maidagito tomali ^Λmaadutai iscucuusp^Λticagi g^Λvustuidaga quiupai ^Λraana. ¹⁷ Dai g^Λaagacai mamaat^Λtuldimi daid^Λ it^ΛΔ^Λdai:

—Diuusi ñiooquid^ΛΓ^Λ aduucai oojisi: “Giñquii it^ΛΛgiducamu quii mamaadaragai v^ΛΛtar^Λ tomastuma oodami ami gamamaadadamu”, ascaiti Diuusi ñiooquid^ΛΓ^Λ. D^Λmos aapim^Λ ^Λpan duucai ivueeyi ^Λsi^Λvogami tami Diuusi quiid^ΛΓ^Λ —ast^ΛΔ^Λdai Suusi ^Λoodami.

¹⁸ Taid^Λ ^Λbait^Λguucacamigad^Λ ^Λpapaali ^Λmadu ^Λmaat^Λtuldiadami s^ΛΛlicami ca^Λ iscaiti ^ΛSuusi, dai otoma gaagaimi isduucatai muaagi, po^Λlidadai isv^ΛΛsi oodami vaavoituda aagaitadai. Vaid^Λ ^Λoodami v^ΛΛscatai mait^ΛΔ^Λgaitadai isducatai g^Λnt^ΛΔ^Λgitoagi ca^Λcatai isducatai mamaat^Λtuldi ^ΛSuusi. ¹⁹ D^Λmos ^ΛSuusi mostuca tai ii abiaad^ΛΓ^Λ.

²⁰ Dai siaadico quiamoco d^Λgavusai ^Λgai dai t^ΛΛ ^Λiigosi d^ΛΔ^Λ vai cagaquisapi tatacad^Λaiñd^ΛΓ^Λ abi-aad^ΛΓ^Λ. ²¹ Taid^Λ ^ΛPiiduru t^Λgito daid^Λ it^ΛΔ^Λdai ^Λgai ^ΛSuusi:

—Mamaat^Λtuldiadami, dañi goiigosi d^ΛΔ^Λ ismaac^ΛΔ^Λ ñiooquidi aapi tacavo ticagaquisa —ast^ΛΔ^Λdai.

²² Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^ΛΔ^Λdai:

—Vaavoitudadavurai Diuusi. ²³ S^ΛΛlic^ΛΔ^Λ ang^Λnaagidi, sai tomasioor^Λ sioor^Λ s^ΛΛlic^ΛΔ^Λ c^ΛΛga giñvaavoitudadagi c^ΛΛga istutuidi isivuaadagi naana maasi istumaasi s^ΛΛlic^ΛΔ^Λ sijiacami.

24 CascadΛ angΛnaagidi sai masiΛΛscadΛ taanΛdagi Diuusi Λmo istumaasi gΛnmamaadiΛrΛ dai mΛssΛlicadΛ vaavoitudadagi isΛgai istutuidi isgΛnmaquiagi viaacamu aapimΛ mastumaasi taañiagi. 25 Dai mΛsiΛΛscadΛ gamamadadagi mΛsviaacagi Λmoco gΛnsaayu oigΛldavurai, vai giñooaga ismaacadΛ tΛvaagiΛrΛ daja gΛnoigΛdana gΛnsoimaascamiga ΛpΛ. 26 Dai mΛsiaapimΛ maioigΛdagi, tomali gΛnooga ismaacadΛ tΛvaagiΛrΛ daja maitΛnoigΛdamu ΛpΛ —astΛtdai.

27 Dai amaasi aayi Λgai Λpamu JerusaleenΛrΛ. Dai aidΛsidΛ ΛSuusi ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ Λjudidíu Λrana aimΛraitadai, tai miaadΛrΛ guuquiiva ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami sΛlicami, ΛΛmadu ΛsonΛrΛ guucacami, 28 daidΛ itΛtdai:

—¿Tuma sΛlicamicadΛ ivueeyi aapi imaasi? ¿Toora gΛmaa sΛlicami pΛsai pomaasi ivuaadana? —astΛtdai.

29 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—AanΛan ΛpΛ gΛntΛcacagi Λmo istumaasi mΛscΛga giñaa noragidagi dai giñagidagi istumaasi giñtΛcaca iñagai, nai aana ΛpΛ gΛnaagidagi istuma sΛlicamicadΛ ivueeyi aanΛ gomaasi. 30 ¿Toora ootoi ΛVuaana sai vaponana oodami, Diuusi, oodamisio? AagavΛrai, noragida —astΛtdai ΛSuusi.

31 VaidΛ ΛcΛcΛli aipaco gΛnaagidimi daidΛ icaiti:

—Ispotaiya aatΛmΛ sai Diuusi ootoi ΛVuaana goovai povΛrtΛdan tada tΛsai tuisi maivaavoitu.

32 Isbai potΛΛna aatΛmΛo sai oodami ootoi —ascaiti atΛtΛaanΛdami.

AliΛ lbΛiditadai Λgai Λoodami cascΛdΛ. CΛΛga maatΛcatadai Λgai siΛoodami sΛΛlicΛdΛ vaavoitudai siΛVuaana ΛrDiuusi ñiooquituldiadamigadΛcatadai.

33 Dai amaasi itΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—MaitatΛmaatΛ sioorΛ ootoi ΛVuaana —astatΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Tomali aanΛ anmaitΛnaagidagi tuduidΛ istuma sΛΛlicamicΛdΛ ivueeyi aanΛ gomaasi —astatΛdai ΛSuusi.

12

1 Amaasi ΛSuusi gΛaagacai mamaatΛtuldimi cuentocΛdΛ daidΛ itΛtΛdai:

—Λmo imidagai oidacatadai Λmo cΛΛli dai Λi uuvasi gΛdΛvΛΛragana, dai sicoli curarai. Daidi idui siaaco vusiadagi uuvasi varagadΛ. Daidi idui ΛpΛ Λmo vaaqui tΛcavacami dai abiaadΛrΛ nuucadaca agai vΛΛsi gΛΛsi.

Dai gooquiΛrΛ taajucamicΛdΛ maa gΛΛsi aa oodami dai mΛcasi ii. ² Dai aidΛsi aayi yoovaragai ootoi Λgai Λmoco gΛpiooñiga sai mΛtaanΛna Λaata vuadami Λuuvasi varagadΛ siΛΛqui aΛcatadai.

³ DΛmos Λaata vuadami bΛi Λootosicami dai soidoodai dai saasarai tuucugadΛ dai maimaa toma laachi dai ootoi. ⁴ TaidΛ ΛaamudΛ ootoi Λmai piooñi, mΛtai Λgai maicacarai, dai saasarai moodΛ dai galnaasi ñiooqui aagidi dai mosootoi ΛpΛ.

⁵ TaidΛ ΛaamudΛ ootoi Λmai gΛpiooñiga, mΛtai Λgai muua. Dai gooquiΛrΛ ΛaamudΛ ootoi mui

aa pipiooñi mΛtai ΛΛmoco soidoodai dai saasarai tuutucugadΛ dai aa coi.

⁶ Dai maracatadai ΛcΛΛli Λmo cΛΛli dai alia oigΛdaitadai dai cuugatarΛ ootoi polliditai: “Giñmara gia siaadΛΛ maisiaa duutudana Λgai”, asΛΛlidi. ⁷ DΛmos Λaata vuadami tΛΛgacai, aipaco gΛnaatagidimi daidΛ icaiti: “Gooviava Λgai ismaacΛdΛ ajiagai vΛΛsi oogadΛ vustuidadΛ glaagai tΛsmuaagi dai poduucai aatΛmΛ Artutuidacamicamu”, ascaiti. ⁸ Dai bΛi dai muua dai dΛjoi ugidiana daitu ΛtuucugadΛ —astΛtdai ΛSuusi.

⁹ Dai amaasi ΛSuusi tΛcacai ΛtΛtΛaanΛdami daidΛ itΛtdai:

—¿Isduuñimu Λtuidacami ΛdΛvΛΛrai Λpipiooñi? Divimu Λgai dai codimu Λaata vuadami dai maaquimu Λgai ΛdΛvΛΛrai aa oodami.

¹⁰ AapimΛ cΛΛ maata isduucai oojisi Diuusi ñiooquidΛΛ daidΛ icaiti:

ΛsΛΛlicami viaacami ismaacΛdΛ daasa aagai Diuusi ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ Λjudidíu gajiaadΛΛ viaa agai.

Dai Λgai Λragai vaa ismaacΛdΛ vaamioma gataaanΛda agai.

¹¹ Diuusi iduñia gomaasi. Dai gomaasi Λramo istumaasi cΛΛgaducamicamu Λgai vΛΛtarΛ ismaacΛdΛ vaavoitudagi.

Ascaiti Diuusi ñiooquidΛΛ —astΛtdai ΛSuusi.

¹² Dai maata caΛ ΛtΛtΛaanΛdami isΛgai aagada mΛΛlidi ΛSuusi cascΛdΛ aagai Λcuento. Dai bΛiya Λlditadai ΛtΛtΛaanΛdami ΛSuusi dai maisagi dΛmos ΛbΛiditadai Λgai Λoodami dai dagito dai iji.

13 Dai gooquiΛΛ ootoi ΛtΛΛaanΛdami ΛΛmoco Λfariseo ΛΛmadu ΛΛmoco ΛEroodΛsi aaduñdΛ sai nΛidana sabai aagatudana Λgai ΛSuusi Λmo istumaasi istumaasi vui caatΛcagi Λjudidíu vaavoidaragadΛ vai poduucai gΛΛpiΛrΛ vuaajagi Λgai dudunucamiΛrΛ. 14 Tai Λgai aayi siaaco daacatadai ΛSuusi daidΛ itΛΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, maatΛ aatΛmΛ sai istumaasi aagai aapi Λrvaavoi. Dai maivuaamΛ ΛΛlidi aapi oodamicΛdΛ siΛrgΛnviipidacami siΛrsoituutuigami ΛpΛ. MosgamamaatΛtuldi aapi istumaasi Diuusi ipΛlidi. ¿CΛΛgaisi tΛsaa namΛquiada aatΛmΛ gocuota ΛgΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ Λromamanu cho sio? —astΛΛdai Λgai ΛSuusi.

15 DΛmos ΛSuusi maatΛcatadai ismosvuiiru-mada Λlidadai Λgai daidΛ itΛΛdai:

—AapimΛ aagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi. ¿TuimΛsidΛ giñvuiirumada Λlidi? GiñtΛΛgidavurai Λmo tumiñsi ismaacΛdΛcΛdΛ gaa namΛquidi aapimΛ Λcuota nai nΛida aanΛ —astΛΛdai.

16 MΛtai tΛΛgi. VaidΛ ΛSuusi nΛnΛidi daidΛ itΛΛdai:

—¿VoorΛ moodΛ dai voorΛ tΛΛtΛaragadΛ viaa go-tumiñsi? —astΛΛdai.

TaidΛ Λgaa aa noragi daidΛ itΛΛdai:

—ΛgΛΛ maitΛcΛaacami moodΛ dai tΛtΛaragadΛava —astΛΛdai.

17 TaidΛ ΛSuusi itΛΛdai:

—Maacavurai ΛbaitΛcΛaacami istumaasi ΛrtuidadΛ, dai iduunivurai istumaasi Diuusi ipΛlidi

isivuaadagi ʌʌpʌ, ʌgai ʌrʌgʌʌ baitʌcʌaacami
tʌvaagiʌrʌ cascʌdʌ —astʌtʌdai ʌSuusi.

Taidʌ ʌcʌcʌʌli maitʌʌ istumaasi gʌntʌtʌgitoagi
caʌcatai isducatai aa noragidi ʌSuusi.

¹⁸ Tai amaasi iji ʌʌmoco saduseo siaaco daa-
catadai ʌSuusi. ʌsaduseo pocaiti sai maioidaga
duaacaragai coidadʌ vʌʌtarʌ, cascʌdʌ itʌtʌdai ʌgai
ʌSuusi:

¹⁹ —Mamaatʌtuldiadami, Moseesacaru oojisi-
cami garvii vai pocaiti sai isʌmo cʌʌli muquiagi dai
viaagi gʌooñiga maiquiaa maamatacai abaana,
saidʌ ʌsuculidʌ gʌaagai isvʌʌnagi ʌviuudu dai
maamatagi abaana ʌgai ismaacʌdʌ muu vʌʌtarʌ.

²⁰ Cuvaracamicatadai gʌnsiʌʌgʌmʌ. Taidʌ ʌvʌʌsi
gasiʌʌgi ooñigai dai muu maiquiaa maamatacai.

²¹ Tai ʌmo suculidʌ vʌʌna ʌviuudu dai muu ʌpʌ
maiquiaa maamatacai. Taidʌ ʌgʌmai suculidʌ
vʌʌna dai podui ʌpʌ. ²² Vʌʌ cuvaracami podui
ʌgai vaa ooqui dai vʌʌsi coi maimaamatacai, taida
muu ʌooqui ʌpʌ. ²³ Dai siʌʌscadʌ duduaacagi ʌgai
dai ʌpamu oidacagio ismaacʌdʌ ʌrcunadʌcamu
ʌooqui vʌʌ cuvaracami ʌrcucunadʌcatai tami oidi
daama —astʌtʌdai ʌsaduseo.

²⁴ Tai amaasi ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Maicʌʌga gʌntʌtʌgitoi aapimʌ maimaatʌcatai
iscaiti Diuusi ñiooquidʌ dai tomali maimaatʌcatai
isDiuusi viaa guvucadagai. ²⁵ Siʌʌscadʌ

duduaacagi coidadʌ camaicucuntai tomali
maiooñtai, mosʌpan ducamicana ʌgai Diuusi
tʌtʌaañicarudʌ tʌvaagiʌrʌ. ²⁶ Gʌnaagidamu aanʌ
ʌmo istumaasi aagaitai goduaacaragai. Canʌidi
aapimʌ Moseesacaru oojadʌ siaaco ooja ʌgai

istumaasi aagidi Diuusi amo uusi iipoadlaiñdarā siaaco mΛΛcatadai taí dai aagidi sai oidaga duaacaragai. Tomasi catΛvΛpi ΛpΛdui sicoi Avraañicarū dai Isaacaru dai Jacocarū vΛΛsicarā pocaiti Diuusi: “AanΛ anΛrDiuusigadΛ Avraañi dai Isaa dai Jaco dai aa ΛpΛ” —astΛtΛdai Diuusi. ²⁷ Agai Diuusi ΛΛmadu daraaja tΛvaagiΛrΛ Diuusi ΛrDiuusigadΛ ismaacΛdΛ catΛvaagiΛrΛ daraaja dai ismaacΛdΛ iimia agai tΛvaagiamu. CascΛdΛ gΛnaagidi aanΛ mΛsai maicΛΛga gΛntΛtΛgitoi aagaitai sai maioidaga duaacaragai coidadΛ —astΛtΛdai ΛSuusi Λsaduseo.

²⁸ Tai ami divia ΛpΛ siaaco daacatadai ΛSuusi Λmoco ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami, agai caΛ istumaasi aatagaitadai ΛSuusi ΛΛmadu Λsaduseo dai maatΛcatadai agai isΛSuusi cΛΛga aa noragi, cascΛdΛ itΛtΛdai agai ΛSuusi:

—VΛΛsi ismaacΛdΛ ipΛlidi Diuusi tΛsivuaadagi ħtumaasi vaamioma gΛaagai tΛsivuaadagi? —astΛtΛdai ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami.

²⁹ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Pocaiti Diuusi ñiooquidarā: “GiñcaΛcavurai Isireliarā oidacami ΛcΛliodamiava argarDiuusiga dai mosΛca Λmadugava Diuusi. ³⁰ OigΛadañi ΛcΛliodami gΛDiuusi vΛΛsi gΛibΛdacΛdΛ, dai vΛΛsi gΛtΛgitoidacΛdΛ, dai vΛΛsi gΛguvucadacΛdΛ”. Goovai rΛagai ismaacΛdΛ vaamioma gΛaagai isivuaadagi. ³¹ Dai gotordadΛ baitoma pocaidaga ΛpΛ. “OigΛadañi gΛaaduñi poduucai pΛsduucai gΛoigΛdai aapi Λagi”. Goovai vΛgoocai agai dai vaamioma gΛaagai isΛagiadagi —astΛtΛdai ΛSuusi.

32 TaidΛ ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami itΛtdai:

—Gia cΛΛga aagai aapi mamaatΛtuldiadami. Vaavuava ismaacΛdΛ aagai aapi, sai mosΛca Λmaduga Diuusi sai maitipu Λmai mosΛca Λmoco. 33 Dai sai gΛaagai tΛsoigΛadagi Diuusi vΛΛsi gΛribΛdacΛdΛ, dai vΛΛsi gΛrtΛgitoidacΛdΛ, dai vΛΛsi gΛrguvucadacΛdΛ, dai tΛsai oigΛdaiña gΛraaduñi poduucai tΛsduucai gΛroigΛdai aatΛmΛ Λagi. VΛΛsi gomaasi vaamioma namΛga isΛvustaqui dai aa naana maasi ismaacΛdΛ coodaiña oodami dai mΛmΛidiña Diuusi vΛΛtarΛ siaa duutudaitai Diuusi —astΛtdai ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami.

34 Dai aidΛsi caΛ ΛSuusi iscΛga aa noragi ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami itΛtdai:

—Baitoma maata caΛcan caiti aapi isducatai gataanΛi Diuusi —astΛtdai ΛSuusi.

Tai tomali Λmaadutai camaitpΛΛli istΛcacagi vaamioma.

35 ΛSuusi mamaatΛtulditadai Λoodami agΛΛ quiu-upaigadΛrΛ Λjudidíu, daidΛ itΛtdai:

—¿TuisidΛ pocaiti mamaatΛtuldiadami sΛΛlicami, saidΛ ΛCristo ΛrDavi cajiudadΛ? 36 Vai Λgai vaa Davi aagai isducatai aagidi Diuusi IbΛadΛ daidΛ icaiti: “ΛCristo ΛrgiñDiuusiga”, ascaiti.

Diuusi potΛtdai ΛCristo:

“GΛmaaquimu aanΛ Λmo sΛΛlicami ismaacΛdΛ vaamioma namΛga.

Dai ugitudamu aanΛ vΛΛsi ismaacΛdΛ gΛvuidΛrΛ vΛΛtΛcagi”, astΛtdai Diuusi.

Ascaiti DavicarΛ aagaitai ΛCristo.

37 ¿Ducatai istutuidi ΔCristo siΔrDavi cajiudadΔcagi vai ΔΔgi ΔDavi giñDiuusiga aagadagi? —astΔtΔdai ΔSuusi.

DaidΔ Δoodami sΔΔlicΔdΔ muiducatadai dai baigΔnΔliaragacΔdΔ caΔcatadai istumaasi aagai ΔSuusi.

38 DaidΔ itΔtΔdai ΔSuusi Δoodami aidΔsi ma-maatΔtulditadai:

—MaitavΔr Δpan duucai ivuaada aapimΔ gomamaatΔtuldiadami sΔΔlicamicΔdΔ, ismaacΔdΔ oojoidi iscΔcΔΔgaducami gΔnaadadagi yuucusi, dai oojoidi mΔscucuanadagi gΔnvapanamu dai viaatuldiadagi cacayana. 39 Dai goovai gaagaiña cΔcΔΔgaducΔdioma daraicarui Δjudidíu quiuuiupaigadΔrΔ, dai siaaco gacuaada goovai cΔcΔΔgaducΔdioma daraicarui oojoidi isdadarΔdagi. 40 Dai Δsidiña goovai vipiudu baabaquidΔvio dai tΔvΔpi gamamaadaíña sai maimaatΔcana oodami issoimaasi ivueeyi Δgai. Goovai tuduidΔ Δgai dai vaamioma soimaa taatatuldamu Diuusi —astΔtΔdai Suusi Δoodami.

41 Δmo imidagai ΔgΔΔ quiuupaigadΔrΔ Δjudidíu daacatadai ΔSuusi vuidΔrΔ Δcajojoñi siaaco gΔtuaadana tumiñsi Diuusi aa duiñdadΔ vΔΔtarΔ. Daacatai nΔidi Δgai vaidΔ ΔgΔnviiapidacΔdΔ muumuji tueeyi tumiñsi ami cajojoñiΔrΔ. 42 Tai ami aayi ΔpΔ Δmo viudu soitigami dai Δmo cajoñiΔrΔ tuaa goo sintavo. 43 Tai amaasi ΔSuusi vai gΔmamaatΔrdamiga daidΔ itΔtΔdai:

—SΔΔlicΔdΔ angΔnaagidi sai idi viudu soitigami sioma mui motuaa tumiñsi sivΔscatai

gogaa ismaacada muumuji motueeyi tumiñsi.
 44 Vascatai goovai motueeyi ismaacada
 cababaivitocai, damos goooqui soitigamicatai
 motuaa vasi ismaacada viaacatadai istucada
 oidacagi —astadai Susi.

13

1 Dai aidasi vuusai Susi aga quiu-
 upaigadaiñdaga judidíu tai maadutai
 mamaatardamigada itadai:

—Mamaatardadiami, dañi va sigiamaasi go-
 jodai ismaacada acada duñisi goga quiupai dai
 gogaga baabaqui —astadai.

2 Damos Susi itadai:

—Canaidi aapima idi gaga baabaqui tami.
 Maiviimu tomali amo odai daama mai. Vasi siaa
 gaduñimu goovai —astadai Susi.

3 Amaasi iji agai Oliivosi giidiamu, agai
 arvuidaga aga quiupaigada judidíu. Dai aidasi
 ami daiva Susi, taida Piiduru, amadu Jacovo,
 amadu Vuaana, amadu Aandagasi, covai
 itadai agai Susi:

4—Aatama ipalidi pagaraagidagi aapi siascada
 paduñia agai gomaasi. ¿Ducatai maatcamu
 aatama isvasi gomaasi casi paduñia agadagi?
 —astadai.

5 Taida Susi aa noragi daida itadai:

—Gannuucadacavurai, vai tomali maadutai
 maitanvupuiirumadaña. 6 Muidutai dadia agai
 daidi caitidamu: “Aan anaga Cristo”, dai muidu-
 tai vupuiirumadamu agai.

⁷ Damos masiasscada cajiomacagi aapima cocodi muiyapara maitavar duduaadicuda. Vasi gomaasi gaaagai isapadufiagi. Damos gomaasi maiquiaa arcuugada. ⁸ Amo oodami cocoda agai aa oodami, dai amo davariara oidacami cocoda agai amai davarira oidacami. Dai muiyapara gigivucudamu davarai. Dai oidacamu biuugigai, dai siaa caitadamu cocoadami. Vasi gomaasicada utudama gaaagacai soimaasi taatamu oidigi daama oidacami.

⁹ Damos aapima gaaagai masajagi gannuucadacagi; gantagida magai baitaguucacami, dai gangagatudadamu aapima quiquiupira. Dai viaacamu aapima isvan guguucadagi dudunucami vuidara dai raraí vuidara givavoitudaitai aapima. Poduucai istuidimu aapima isgignagadagi agai vuitapi.

¹⁰ Damos maiquiaa acai cuugatara tasara gaaagai isaagidagi vasi oidigi daama oidacami isducatai Diusi cagacara vuvaidi oodami.

¹¹ Dai masiasscada vaama gantuutusagi aapima dudunucamiara, maitavar vuaama anliada maimaatacatai istiyagi, tomali mitaagai mastatagitodagi. Diusi gansoicadamu varai aagada mastumaasi tagitocagi aidapaca. Aapima mañioquia agai mosagi Diusi Ibada ganñioquitudamu.

¹² Dai oodami gatatagiada agai lagi gansusuculi dai gansislagi masai coodaina. Dai dadada gatatagiada agai lagi ganmaamara. Dai maamarada vui vatacamugandada dai asta gataandamu coodaragai.

¹³ Dai vasi oidigi daama oidacami gancadada agai givavoitudaitai aapima. Damos siora mola

cΛΛga giñvaavoitudadagi siΛΛsi ucami oidacagi oidigi daama Λgai cΛΛgacΛrΛ vuvaquimu.

¹⁴ ΛDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ Daniel ooja sai divia agai Λmoco ismaacΛdΛ sΛΛlicΛdΛ soimaasi iduñia agai Λmo istumaasi ΛmapΛcΛrΛ siaaco maiviaa Λgai oigaragai isvapacΛdagi (sioorΛ nΛidagi idi oojai glaagai ismaata caΛcagi). SiΛΛscadΛ nΛijada oodami ispomaasi apΛvuimi, amaasi Λgai ismaacΛdΛ tami JudeeΛrΛ daraajagi glaagai isvoopiagi gigiidamu. ¹⁵ Dai amaasi sioorΛ vaaqui daama daacagi aidΛ tasΛrΛ aliΛsi glaagai isotoma voopiagi maivuvaidacai gΛvustuidaga tuucavidΛrΛ. ¹⁶ Dai sioorΛ dΛjiana ajioopadagi, maitΛagai isΛpamu iimiagi ganquiiyamu dai vuiyagi gΛnyuucusi. ¹⁷ SiΛΛ soimaa taatamu Λooqui ismaacΛdΛ noonoacagi siΛrΛ viaacagi aali sisiΛdami aidΛ tasΛrΛ. ¹⁸ AliΛsi glaagai isdaanΛdagi Diuusi vai maitaroomococana masiΛΛscadΛ voopiagi. ¹⁹ AliΛ soimaa taata agai oodami cascΛdΛ. Vaamioma soimaasi gΛtaatamu amaasi sitomali Λmo imidagai aidΛsi abiaadΛrΛ idui Diuusi oidigi, dai gooquiΛrΛ tomali Λmo imidagai maipomaasi gΛtaatama. ²⁰ Isbai tΛvΛpi apΛduñiagi gomaasi aidΛ gia vΛΛsi coiyantada oodami dΛmos Diuusi maidagitomu istΛvΛpi apΛduñi gomaasi Λgai aliΛ oigΛdai ismaacΛdΛ Λcovai vuvaitu cascΛdΛ.

²¹ Amaasi isΛmaadutai povΛntΛtΛdagi: “Dañi tami daja ΛCristo”, masiΛrΛ povΛntΛtΛadagi: “Dañi mΛca daja”, maitavΛr vaavoitudada. ²² Dadiav agai yaatavogami dai pocaitiada agai saidΛ rΛCristo dai pocaitiada agai saidΛ rDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ, daidΛ ivuaada

agai naana maasi gΛgΛrducami dai poduucai vupuiirumadada agai asta Λgai ismaacΛdΛ Diuusi ΛΛgi Λcovai vuvaitu isistuidiagi. ²³ DΛmos aapimΛ avΛr baigΛnduca cascΛdΛ ΛΛquiasdΛrΛ abiaadΛrΛ gΛnaagidi aanΛ gomaasi.

²⁴ Dai amaasi siΛΛscadΛ cadaivuñiagi gosoimaa taataragai, tasai tucapi viiya agai dai masaadai gΛiiña agai. ²⁵ Dai sisiaavugai suuligia agai tΛvaagiañdΛrΛ, dai vΛΛsi istumaasi oidaga tΛvaagiΛrΛ gigivucudamu. ²⁶ Dai amaasi giñtΛΛgimu oodami aanΛ iñsimaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami, iñsimΛΛcadΛrΛ imΛΛdamu icomai saagida guvucadagaicΛdΛ, dai Diuusi dadadaquigadΛ ΛΛmadu. ²⁷ Dai ootosamu aanΛ giñtΛtΛaañicarΛ sai Λgai Λmpaidana vΛΛsi Λoodami ismaacΛdΛ Diuusi Λcovai vuvaitu vΛΛsi oidigiaiñdΛrΛ dai vΛΛsi tΛvaagiañdΛrΛ.

²⁸ MaatΛvurai aapimΛ idi ñiooqui iñsimaacΛdΛ gΛnaagidia iñagai aanΛ aagaitai Λiigosi: SiΛΛscadΛ momiacagi mamaradΛ dai iipoidagi aagadΛ poduucai camaatΛca iscamiaadimi taaco. ²⁹ Poduucai ΛpΛ mΛsiΛΛscadΛ nΛijadagi iscasi pΛvuidagi gomaasi ismaacΛdΛ caagidi aanΛ camaatΛca iscayoga ugidagai oidigi. ³⁰ IñsimaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi sai gomaasi pΛduñia agai maiquiaa ugitΛcai oodami sivi oidacami. ³¹ TΛvaagi dai dΛvΛΛrai ugitimu, dΛmos giññiooqui maiugitimu.

³² DΛmos tomali Λmaadutai maimaatΛ siΛΛscadΛ tomali siuu duucu, tomali ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ

tavaagi^{ar} daraajatai maimaat^Λ, tomali aan^Λ Diuusi maradacatai. Mos^Λagi g^{ar}ooga Diuusi ^Λgai dai maat^Λ.

³³ Casc^ΛΛ g^Λaagai m^Λsbaig^Λnducagi, dai gamamadadagi maitav^Λmaat^Λ si^Λascad^Λ ajia agai ^Λcaa duucu. ³⁴ Gomaasi ^{ar}pan ducami ^Λmo c^Λali si^Λascad^Λ imiagi sib^Λcai m^Λacasi. Maiquiaa im^Λcai vⁱpiidiña ^Λgai g^{ar}ipiooñiga ^Λmadutai aa duiñdagai, dai quitaagiña vⁱpieeyi nuucadacami.

³⁵ Dai aan^Λ ^{ar}Λ imia iñagai dai maimaat^Λ siuu duucu divia iñagai casc^ΛΛ baigav^{ar} g^Λnduca maimaatacatai siuu duucu divia iñagai aan^Λ si^Λmo imidagai urunuco, si^{ar}Λ ^{ar}an tucara^Λ, si^{ar}Λ cuujuicai tacucu, si^{ar}Λ maasicai. ³⁶ Todian duuca divimu aan^Λ dai casc^ΛΛ g^Λaagai m^Λsbaig^Λnducagi. ³⁷ Istumaasi g^Λnaagidi aan^Λ aapim^Λ ^{ar}v^Λascatai v^Λatar^Λ. Baigav^{ar} g^Λnduca —ast^Λadai ^ΛSuusi g^Λmamaat^{ar}damiga.

14

¹ Dai gooca tasai vi^Λagacatai gopascua v^Λatar^Λ. Gopascua ^{ar}asiaa duudagai istuigaco ^Λjudidíu t^Λgⁱtoiña aid^Λsi Diuusi c^Λagac^{ar}Λ vuvaitu Ejiipituaiñd^{ar}Λ. Vaid^Λ ^Λbait^Λguucacamigad^Λ ^{ar}papaali ^Λmadu ^Λmamaat^Λtuldiadami s^Λlicami gaagaitadai isducatai yaatagidacai b^Λjiagi ^ΛSuusi dai muaagi.

² D^Λmos icaititadai ^Λgai:
—Baiyoma asta si^Λascad^Λ daivuñiagi gosiaa duudagai vai poduca mait^{ar}vui baacoagi ^Λoodami —ascati.

³ VaidΛ ΛSuusi BetaaniΛRΛ daacatadai Simuñi quidiΛΓΛ. ΛSimuñi ΛΛquioma viaacatadai Λcoocodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuucuga dΛmos cadueeyi Λgai. Dai aidΛsi mesa vuidΛΓΛ daacatadai ΛSuusi, tai ami divia Λmo ooqui dai bΛΛcati Λmo tucayu alavastrocΛdΛ duñisicami suudacami asaiti sigian uuvadami sΛΛlicΛdΛ namΛacami. Dai taapai Λtucayu dai ΛSuusi moodΛΓΛ tΛi Λasaiti sigian uuvaicΛdΛ. ⁴ Tai Λmoco ismaacΛdΛ ami daraajatadai aliΛ baacoi dai aipaco gΛnaatagidimi daidΛ icaiti:

—¿IstuisidΛ siaa doodai goovai goasaiti sigian uuvadami? ⁵ CΛΛga gΛgagaramudai goovai vaamiomacΛdΛ isvaica sientto piisu dai ΛcΛdΛ soifiamudai soitutuigami —ascaiti.

Dai sΛΛlicΛdΛ baacoi Λooqui vui.

⁶ DΛmos ΛSuusi itΛtΛdai:

—CasiavΛr maiñioocada aapimΛ gooqui vui. Goovai ismaacΛdΛ iñduñi goovai ΛΓΛmo istumaasi cΛΛgaducami. ⁷ Soitutuigami vΛΛscΛrΛ viaacamu aapimΛ gΛnsaagida, daidΛ istutuidi aapimΛ iscΛΛga iduiñdagi mΛsiΛΛscadΛ ipΛliadagi. DΛmos aanΛ gia maisiuu vΛΛscΛrΛ giñnΛijada agai aapimΛ. ⁸ Idi ooqui giñduñi istumaasi istui. TΛi goovai giñtuucuga sigian uuvadami otoma muquia iñagai aanΛ cascΛdΛ. ⁹ IsmaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi sai tomasiaacoga siaaco gΛaagadagi Diuusi ñiooquidΛ vΛΛsi oidigi daama gΛagada agai ΛpΛ istumaasi idui idi ooqui vΛrai poduucai tΛtΛgitoda —astΛtΛdai ΛSuusi.

10 Tai amaasi ΔUudasi Iscaliote, Δmoco Δbaivustaama dan gooca ma-maatΔrdamigadΔ ΔSuusi, ii daidΔ gaaataga agai ΔbaitΔguucacamigadΔ Δpapaali Δmadu dai baiduñia agai ñiooqui dai tΔΔgida agai Δgai ΔSuusi.

11 Dai aidΔsidΔ caΔ ΔbaitΔguucacami imaasi aliΔ baigΔnΔli dai aagidi Δgai ΔUudasi sai aa namΔquida agai. TaidΔ ΔUudasi gaaagacai gaa isducatai gatΔΔgidagi ΔSuusi masai muaana.

12 Tai aayi ΔtucamidΔra tasΔra Δsiasa duudagai istuigaco tΔtΔgitoiña Δjudidiu aidΔsi Diuusi cΔΔgacΔra vuvaitu EjiipituaiñdΔra dai istuigaco gΔcuaadana paana maicopodatudicami, dai gΔmumueeyiña Δmo ali cañiiru dai aa gΔdadaasdiña Diuusi. TaidΔ ΔSuusi mamaatΔramigadΔ itΔtdai ΔSuusi:

—Vaacoga ipΔlidi aapi tΔsbaiduñiagi cuaadagai idi siaa duudagai vΔΔtarΔ —astΔtdai.

13 TaidΔ ΔSuusi ootoi gooca gΔmamaatΔrdamiga daidΔ itΔtdai:

—Imivurai mΔΔca gΔgΔra quiiquiiana, dai ami tΔΔgimu aapimΔ Δmo cΔΔli vai vaigΔtica agai Δmo aayi suudagi vΔrai oida. 14 Dai siaaco vaquiagi Δgai vΔrai ami itΔtda ΔquiΔcami: “ΔmamaatΔtuldiadami icaiti saaco cΔΔca Δtucavi siaaco gaugia agai Δgai idi siaa duudagΔra cuaadagai Δmadu aatΔmΔ avΔr tΔtda”. 15 SiΔgai gΔntΔΔgidamu Δmo tuucavi gΔducami gocua daama vaquiΔra tΔcaviacoga, cabaiduñisicami, vΔrai ami baiduuñi Δcuaadagai —astΔtdai ΔSuusi.

16 TaidΔ ΔmamaatΔrdamigadΔ iji dai aayi ΔgΔgΔra quiiquiΔra, dai vΔΔsi tΔΔ isducatai aagidi

ΛSuusi. Dai baidui Λcuaadagai Λsiaa duudagai vΛΛtarΛ.

¹⁷ Dai aidΛsi cadidia ami divia ΛSuusi ΛΛmadu gΛmamaatΛrdamiga. ¹⁸ Dai aidΛsi mesa vuidΛrΛ daraajatai gacueeyi Λgai, taidΛ ΛSuusi itΛΛdai:

—SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai Λmaadutai aapimΛ ismaacΛdΛ giñΛΛmadu gacueeyi giñtΛΛgida agai dudunucami siΛgai giñmuaamu —astΛΛdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

¹⁹ TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ aliΛ soigΛnΛΛli, dai vΛΛscatai tΛcacaimi daidΛ itΛΛdaimi:

—¿AanΛnsi ΛpΛ? —astΛi Λmoco.

Tai Λmai potΛi ΛpΛ:

—¿AanΛnsio? —astΛi ΛgΛmai.

²⁰ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛΛdai:

—Λmaadutai aapimΛ baivustaama dan goocaiñdΛrΛava. Goovai ismaacΛdΛ giñsoiña cueeyi Λgai vaa asocoliΛrΛ. ²¹ AanΛ iñsmaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami ivueeyi istumaasi aagidi Diuusi ñiooquidΛrΛ dΛmos siΛsoimaa taatamu gocΛΛli ismaacΛdΛ giñtΛΛgida agai siomΛ arcΛgaicamudai gocΛΛli vΛΛtarΛ ismaivuusaimudai tami oidigi daama —astΛΛdai ΛSuusi.

²² Dai aidΛsi gacuaadatadai Λgai, taidΛ ΛSuusi bΛi ppaana dai gamamagi dai saasacai maa gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛΛdai:

—Ugavurai idi paana. Idi argiñtuucuga —astΛΛdai.

²³ Dai bΛi ΛpΛ Λmo viaacami uuvasi varagadΛ dai gamamadacai maa ΛpΛ tai vΛΛscatai ii ΛvaasuaiñdΛrΛ. ²⁴ DaidΛ ΛSuusi itΛΛdai:

—Idi argiñΛra ismaacΛdΛ aastia agai muucucai aana sipoduucai gΛoigΛdamu soimaascamigadΛ

tomasioorΛ sioorΛ vaavoitudagi. Dai gomaasicΛda canamΛaca agai Diuusi ñiooquidΛ gooquirdadΛ. ²⁵ SΛΛlicadΛ angΛnaagidi, ansai camaiyΛΛda iñagai uuvasi varagadΛ asta iñsiΛΛscadΛ iiyagi utudui mΛca siaaco gataaanΛi Diuusi —astΛΛdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

²⁶ Dai canΛΛcai Λmo nΛidagai iji Oliivosi giidi-
amu. ²⁷ TaidΛ ΛSuusi itΛΛdai:

—VΛΛscatai aapimΛ Λgi giñviaa agai sivi tucarΛ. Pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ: “GΛmuaatudamu pas-
tuuru sicañiirugadΛ aipaco iimimu”. ²⁸ DΛmos
siΛΛscadΛ Λpamu duaaca aanΛ ΛpΛga aimu aanΛ
Galileeana isaapimΛ —astΛΛdai ΛSuusi.

²⁹ Tai amaasi ΛPiiduru itΛΛdai:

—Tomasi vΛΛscatai gΛdagito aanΛan gia
maitΛdagitoagi —astΛΛdai.

³⁰ DΛmos ΛSuusi itΛΛdai:

—SΛΛlicadΛ angΛaagidi sai sivi tucarΛ maiquiaa
gocuaaja cuujuicai tacucu aapi vaicojo maimaasi
aag agai pΛsgañmaatΛ —astΛΛdai ΛSuusi.

³¹ DΛmos ΛPiiduru vaamioma guvucamicadΛ
ñioo daidΛ icaiti:

—Tomañsi aapi gΛΛmadu muu maitanΛstuagi
iñsigΛmaatΛ —astΛΛdai.

Tai vΛΛscatai potΛi ΛpΛ.

³² Dai amaasi aayi Λgai ΛmapΛcΛrΛ siaaco
Getasemani tΛΛgidu, taidΛ ΛSuusi itΛΛdai
gΛmamaatΛrdamiga:

—Tami avΛr daraiva naida aanΛ mΛca gama-
maadagi —astΛΛdai.

³³ Dai vaidacai ΔPiiduru, Δmadu ΔJacovo, Δmadu ΔVuaana, dai duaadicudan tadatuimi dai soigΔΔlidi. ³⁴ DaidΔ itΔΔdai Δgai gΔmamaatΔrdamiga:

—SΔΔlicΔΔ soigΔΔlidi giñibΔdaga muquiadan tada. Tanasi avΔr vii aapimΔ, dΔmos maitavΔr coocosi—astΔΔdai.

³⁵ Dai baitΔquioma ii, dai cupuliaco voi dΔvΔΔrapi daanΔi Diuusi sai isbaigacamudai iducai maisoimaa taatamudai Δgai istumaasi casi ΔpΔduñia agaitadai aidΔ. ³⁶ DaidΔ aduucai gamamadai ΔSuusi:

—Giñooga, aapi vΔΔsiaΔcatai istutuidi isiduñiagi maitidagito issoimaa taata aanΔ dΔmos vai maitΔpΔduna iducatai aanΔ ipΔliadagi mosΔca isducatai aapi ipΔlidi—astΔΔdai ΔSuusi gΔooga.

³⁷ Dai amaasi ii Δgai siaaco daraajatadai ΔmamaatΔrdamigadΔ vai coocosΔcatadai, daidΔ itΔΔdai Δgai ΔPiiduru:

—Simuñi, ¿coosopΔsi? ¿MaitapΔsistui isnΔadagi tomas Δmo ora? ³⁸ MaitavΔr coocosi dai gamamadadavurai vai maisoimaasi gΔnduiñtuldana ΔDiaavora. AapimΔ iduñia Δlidi istumaasi Diuusi ipΔlidi dai vΔΔscΔrΔ maitistui isnΔadagi dai midaanΔi aapimΔ Diuusi sai gΔnsoiñana—astΔΔdai ΔSuusi.

³⁹ Dai imΔcai gamamagi ΔSuusi Δpamu Δgai vaa ñiooquicΔΔ. ⁴⁰ Dai Δpamu ii siaaco daraajatadai ΔmamaatΔrdamigadΔ vai Δpamu coocosΔcatadai, aliΔ coocosimucataidai Δgai mossusuligΔi vupuidΔ. Dai maimaatΔcatadai Δgai isducatai aa noragidagi ΔSuusi. ⁴¹ Dai Δpamu gamamada agai ΔSuusi daidΔ itΔΔdai gΔmamaatΔrdamiga:

—Sivia ∇ r gia coocosi daid Δ g Δ niib Δ asta. Casia c Δ Δ gadu, casi ataayi m Δ siuu duucu gi \tilde{n} Δ Δ gida agai aan Δ ismaac Δ Δ viaa Δ mo s Δ Δ licami gi \tilde{n} Δ Δ gida magari soimaasi ivuaadami. ⁴² Vaapaigivurai, tim Δ da. Casia bod Δ r Δ im Δ i ismaac Δ Δ gi \tilde{n} Δ Δ gida agai —ast Δ Δ dai Δ Suusi.

⁴³ Dai quiaa \tilde{n} ioocaitadai Δ Suusi tai ami divia Δ Uudasi. Δ gai Δ r Δ moco Δ baivustaama dan gooca mamaat Δ rdamigad Δ Δ Suusi vai oiditadai mui oodami dai vuucati mamastai dai uusi. Δ gai Δ rojootosad Δ catadai Δ papaali bait Δ guucacamigad Δ Δ Δ madu Δ mamaat Δ tuldiadami s Δ Δ licami, Δ judidíu son Δ rguucacamigad Δ Δ Δ madu. ⁴⁴ Daid Δ Δ Uudasi ismaac Δ Δ gat Δ Δ gida agaitadai Δ Suusi caaagiditadai Δ gai Δ oodami:

—Ismaac Δ Δ usupiga aan Δ Δ giava Δ gai ∇ r Δ i bai dai c Δ Δ ga vulicami b Δ cai —ast Δ Δ dai.

⁴⁵ Dai mosaayi siaaco daacatadai Δ Suusi daid Δ it Δ Δ dai:

—Mamaat Δ tuldiadami, mamaat Δ tuldiadami —ast Δ Δ dai.

Dai usupi. ⁴⁶ M Δ tai otoma bai dai vulicami b Δ Δ cai.

⁴⁷ D Δ mos Δ maadutai ismaac Δ Δ ami daraajatadai vusaitu g Δ cusiru dai iquit Δ Δ mo naacad Δ Δ bait Δ c Δ aacamigad Δ papaali piooñigad Δ .

⁴⁸ Taid Δ Δ Suusi it Δ Δ dai Δ oodami:

—¿Tuim Δ si dada aapim Δ dai vuucati uusi dai mamaastai? ¿Dai tuim Δ si gi \tilde{n} b Δ quia agai, ducami siaan Δ Δ r Δ mo Δ sivogamicagi? ⁴⁹ V Δ as tasai g Δ nsaagida daacana aan Δ Δ g Δ quiuupagad Δ r Δ Δ judidíu dai g Δ n Δ mamaat Δ tuldiña Díuusi \tilde{n} iooquid Δ ,

matai tomali amo imidagai maitimbai. Damos poduucai idui aapimΛ vaidΛ apaduuna isducatai oojisi Diuusi ñiooquidara —astatadai ΛSuusi.

⁵⁰ Tai vascatai amamaatardamigadΛ voopoi dai ΛΛgi viaa ΛSuusi.

⁵¹ Damos amo gali apiaoiditadai ΛSuusi dai maitaadacatadai yuucusi mosamo icuusi tīgigi matai bai agai icusdaiñdara. ⁵² Tai agai anaasi viaa glicuusi dai mosmΛΛ.

⁵³ Matai baidacai ΛSuusi abaitcΛaacamigadΛ apapaali, taidΛ ganampagi vΛasi apapaali tatlaanΛdamigadΛ Λmadu ΛsonΛrguucacamigadΛ Λjudidíu Λmadu amamaatΛtuldiadami sΛlicami. ⁵⁴ VaidΛ pīiduru mosmΛΛcasdara oiditadai gΛΛ baitcΛaacamigadΛ papaali tuisiquigadara ucami. Anaasi tuisicana vii agai Λmadu sandaaru gΛucada tai.

⁵⁵ VaidΛ tatlaanΛdamigadΛ papaali Λmadu vΛΛs ΛsonΛrguucacamigadΛ Λjudidíu Λmadu dudunucami gatcacaitadai astuma soimaasi idui ΛSuusi daida gatlaañia agai muaragai. Damos maitΛΛ agai istumaasi soimaascami vui ΛSuusi. ⁵⁶ Vai muidutai mosyaatagai ΛSuusi, dai maiΛmadugan duucai aagai. ⁵⁷ Vai aa mosyaatagai daidi caiti:

⁵⁸ —AatmΛ caΛ vaidi icaiti goovai: “AanΛan daitudagi gogΛΛ quiuupagadΛ Λjudidíu ismaacΛdΛ idui oodami dai vaica tasaicΛdΛ apamu iduñimu aanΛ amai quiuupai dai agai maitΛroodami duñidaca agai”, pocaiti goovai —ascaiti Λoodami.

59 Damos vallascaŋa maiamaduga maasi ñioocai hoodami.

60 Tai amaasi agaa baitacaacamigada papaali cacuiva vascatai saagida daida itadai agai Suusi:

—¿Tumaasi goovai ismaacada aagai goovai gavui? ¿Maitapas gaaa noragida agai? —astadai.

61 Damos Suusi maiñioocacai vii, dai apiamaitadaga. Taida baitacaacamigada papaali pamu cacacai daida itadai:

—¿Aapipasi angCristo Diuusi marad? Diuusi gia siaa duutadai aatama —astadai.

62 Taida Suusi itadai:

—Ajaa Diuusi maradana. Dai aapimaa gitaagimu aana siascada Diuusi ismaacada samicada viaa guvucadagai gimaquiagi amo samicami dai gitaagimu aapimaa siascada tavaagiaiñara imada aana iicomai saagida —astadai Suusi.

63 Taida baitacaacamigada papaali saasarai gayuucusi baamucacacatai istumaasi aagai Suusi daida itai:

—¿Tuisida gaagaiña aatama vaamioma nijaadami? 64 Aapimaa cacaa isducatai caiti goovai sai pan tuiga Diuusi. ¿Matumaasi tagitoi? —astadai.

Vai vascatai aagidi sai gataanana muaaraga.

65 Vai amoco sisividimi, dai iñapai vuivasada dai gavai daida itadai:

—Maatñi toora gagaga —astadai.

Vaida sandaaru vuivasana gavai.

66 Vaida Piiduru maigotana tuisicana daacatai, tai ami divia amo cusñirugada

ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali. ⁶⁷ Dai nΛiditai istaicovai daja ΛPiiduru cΛga gΛtagito nΛnΛidi daidΛ itΛΛdai:

—AapiapΛ ΛpΛ Λmadu aimΛraiña ΛSuusi Nasa-reetΛΓΛ oidacΛdΛ —astΛΛdai.

⁶⁸ DΛmos ΛPiiduru Λsto daidΛ itΛΛdai:

—Maitan maatΛ aanΛ Λgai, tomali maimaatΛ aanΛ pΛstumaasi agai aapi —astΛΛdai.

Dai ii ΛPiiduru abiaadΛΓΛ dai quitaagiña cΛquiva. Tai cuujui Λmo tacu cΛliadΛ. ⁶⁹ TaidΛ Λcusñiru ΛpΛpΛ vui nΛnΛaava ΛPiiduru daidΛ itΛΛdai Λgai ismaacΛdΛ ami daraajatadai:

—GooviaνΛr aduñdΛ gomaisapicΛdΛ —astΛΛdai.

⁷⁰ DΛmos ΛPiiduru Λsto. Tai bolaascΛdΛ Λgai ismaacΛdΛ ami daraajatadai Λpamu itΛΛdai Λgai ΛPiiduru:

—SΛlicΛdΛ pΛraduñdΛ aapi goSuusi. GalileeΛrΛ oidacami aapi ΛpΛ di, dai Λpa maasi ñioocai aapi goSuusi aaduñdΛ —astΛΛdai.

⁷¹ VaidΛ ΛPiiduru galnaasi ñiooquimi daidΛ icaiti:

—MaatΛ Diuusi nai aanΛ maimaatΛ gocΛli ismaacΛdΛ agai aapimΛ —astΛΛdai.

⁷² Tai ΛpΛpΛ cuujui tacu cΛliadΛ, taidΛ ΛPiiduru tagito istΛΛdai ΛSuusi sai maiquiaa cuujuicai tacucu goocuaja Λgai vaicojo itΛiya agaitadai sai maimaatΛ ΛSuusi. Dai tagito Λgai gomaasi dai sosua.

15

1	Dai	mosmaasicai	gΛnΛmpagi
ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ	Λpapaali,	Λmadu	
ΛsonΛrguucacamigadΛ	Λjudidíu	Λmadu	
ΛmamaatΛtuldiadami	sΛlicami,	Λmadu	

vΛscatai tΛtaanΛdami. Dai vulicami bΛcai ΛSuusi dai tΛΛgi ΛPilaato. ² TaidΛ ΛPilaato tΛcacai daidΛ itΛtdai:

—¿Aapipasi ΛrraígadΛ Λjudidíu? —astΛtdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—ΛjΛ, poduuquiava pΛsducatai agai —astΛtdai.

³ VaidΛ ΛtΛtaanΛdamigadΛ Λpapaali naana maasicΛdΛ gΛpiΛrΛ vuupaimi. ⁴ VaidΛ ΛPilaato Λpamu itΛtdai ΛSuusi:

—¿MaitapΛs gaa noragida agai tomali Λmo ñiooqui? Dañi vΛΛ naana maasicΛdΛ gΛpiΛrΛ gΛvuupai goovai —astΛtdai.

⁵ DΛmos ΛSuusi maiaa noragi tomali Λmo ñiooqui. CascΛdΛ ΛPilaato maitΛtgaitadai istumaasi tΛgitoagi.

⁶ VaidΛ ΛPilaato dadagitoiña Λmo maisapicami aidΛ siaa duudagΛrΛ ΛΛgi poduucai gΛviidacatadai Λgai isdadagitoldiadagi Λoodami ΛΛgi ismaacΛdΛ ipΛliadagi Λgai. ⁷ Vai ami maisacariΛrΛ cuupicatadai Λmo cΛΛli Baraavási tΛΛgiducami ΛΛmadu aa ismaacΛdΛ coitadai oodami Λmo cocodiΛrΛ. ⁸ Tai ami dada Λoodami dai aagidimi ΛPilaato saidΛ iduuna poduucai isduucai ivuaadana Λgai vΛΛsi uumigi. ⁹ TaidΛ ΛPilaato aa noragi daidΛ itΛtdai:

—¿IpaΛlidimasi isgΛndagitolda aanΛ gΛnraíga? —astΛtdai.

¹⁰ ΛPilaato maatcatadai isΛtΛtaanΛdamigadΛ Λpapaali vui baacoicatadai ΛSuusi. Λgai cΛΛdaitadai ΛSuusi oidatucuitai mui oodami dai cascΛdΛ gataΛgi ΛSuusi. ¹¹ DΛmos ΛtΛtaanΛdamigadΛ Λpapaali avΛnaqui Λoodami sai baiyoma gataanΛna ΛBaraavási. ¹² TaidΛ ΛPilaato tΛcacai daidi tΛtdai:

—¿Dai tumaasi ipalidi aapimΛ isiduñia aanΛ goocΛdΛ ismaacΛdΛ Λjudidíu raígadΛ aagai aapimΛ? —astΛdai ΛPilaato.

¹³ Tai Λgai ijiña daidΛ itΛdai:

—Siisañi curusiaba —astΛdai.

¹⁴ TaidΛ ΛPilaato itΛdai:

—¿Tumaasi soimaasi iducami goovaio? —astΛdai.

Tai Λgai Λpamu ijiña daidΛ itΛdai:

—Siisañi curusiaba —astΛdai.

¹⁵ VaidΛ ΛPilaato maitipΛlidadai isvui baacoagi Λoodami cascΛdΛ dagitoli Baraavási, dai gatΛjai mΛsai gΛicarsana ΛSuusi dai gooquiΛrΛ gatΛjai curusiaba siisaragai.

¹⁶ TaidΛ Λsandaaru vaidacai ΛSuusi tuisicamu dai ami Λmpagi vΛasi Λsandaaru. ¹⁷ Dai aadi yuucusi moraduacami daidΛ iduñi Λmo cooronai uuparaicΛdΛ dai cΛasi sai Λpa maascana Λmo raí dai poduucai parunai. ¹⁸ Dai vΛascatai iñacai daidΛ icaiti:

—Tan cΛca ΛraígadΛ Λjudidíu —ascaiti.

¹⁹ Dai Λmo ali uusicΛdΛ moodΛrΛ gavai. Dai sisi-vidi, dai gΛntootonacΛdΛ guguucai dai siaa duutudadan vueeyi. ²⁰ VΛasi poduucai parunai Λgai dai gooquiΛrΛ uupasi Λyuucusi moraduacΛdΛ dai Λgi yuucusidΛ aadi. Dai gooquiΛrΛ vusaitu abiaadΛrΛ dai curusiaba siisa agai.

²¹ Vai Λmo cΛli SireñiΛrΛ oidacami Simuñi tΛgiducami Λgai ΛroogadΛ Leandro Λmadu Rufo. Dai oidigaiñdΛrΛ imitadai Λgai dai amui daivusai mΛtai goguama cusuvi Λcurusi ismaacΛdΛ cusuvaticatadai ΛSuusi.

22 MΛtai bΛΛcai ΔSuusi ΔmapΛCARΛ siaaco Gólgota aagaiña saidΛ itΛiya Δlidi oodami moodΛ. 23 Dai oida agaitadai Δgai uuvasi varagadΛ ΔCOCami vΛΛnacami miira taidΛ ΔSuusi maitipΛli isiiyagi. 24 MΛtai curusiaba siisa. VaidΛ Δsandaaru nΛΛnΛitudai volao dai nΛida agai sooriatai vuiya agai ΔSuusi yuucusidΛ dai astumaasi ajia agai ΔΛmadutai.

25 Quiaa Δrquiaamococatadai aidΔmasi curusiaba siisa ΔSuusi. 26 DaidΛ Δoojai mΔsmaacΛdΛ ooja curusiaba dai agai mΔstuisidΛ gatΛjai muaaragai, icaiti ΔpΛ: “RaígadΛ judidíu”. 27 Dai abaana ΔSuusi ticurusiaba siisisa gooca Δsivogami ΔpΛ Δmoco sΛΛlisa padΛrΛ Δmai curusiaba dai ΔgΔmai oogisa padΛrΛ Δmai curusiaba. 28 Poduucai ΔpΛdui saidΛ ΔpΛduuna ismaacΛdΛ aagai oojiΛrΛ ismaacΛdΛ icaiti: “Oodami soimaasi ivuaadami duucai nΛidi ΔCristo”.

29 Dai ismaacΛdΛ amui dgavuscΛi galnaasi ñiooqui suuligidi ΔSuusi dai gidai gΔnmoomo parunaitai ΔSuusi daidΛ itΛtdai:

—Epa aapi pΔsmaacΛdΛ pocaiti pΔsaidΛ istutuidi isdaitudagi ΔgΛΛ quiuupagadΛ Δjudidíu dai vaica tasaicΛdΛ ivueeyi Δpamu, 30 cΛΛgacΛrΛ igΔvuusaida aapi ΔΛgi dai tΛvañi curusiaiñdΛrΛ —astΛtdai.

31 Poduucai ΔpΛ parunai ΔtΛtΛaanΔdamigadΛ papaali ΔΛmadu ΔmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami dai aipaco gΔnaagidi daidΛ icaiti:

—CΛΛgacΛrΛ vuvaitu goovai aa dai goovai ΔΛgi gia maitistutuidi iscΛΛgacΛrΛ gΔvuusaidagi. 32 IsnΛijada aatΔmΛ goCristo raígadΛ Δjudidíu issivi

tavañiagi curusiaĩndar, aid, gia vaavoitudan tada aatm —ascaiti.

Dai asta acacali ismaac, saigicatadai soimaasi ñiooqui suuligidi Asuusi.

³³ Dai dan duucu vasi oidigi tucapi vii coigaco tasai uucami. ³⁴ Dai aid uruno tadaco gagar, iña Asuusi daidi caiti:

—Eloi, Eloi, ¿Lama sabactani? —ascaiti.

Sai agai itiya lidi: GiñDiuusiga, giñDiuusiga, ¿Tu-ipasid, giñdagito?

³⁵ Dai amoco ismaac, ami daraajatadai ca ispocaiti agai daid, icaiti:

—Dañi, vapaidi goovai ADiuusi ñiooquituldiadamigad Eliasi —ascaiti.

³⁶ Tai maadutai m, dai bai amo visocli dai vaditu uuvasi varagad acocamic, dai amo uusi tavaducami cuugar, dai visocoli dai mi-aad, dadasdi Asuusi sai visiusuna daid, icaiti:

—Tadagito sabai diviana Eliasi dai tavaiñdana —ascaiti.

³⁷ Taid, Asuusi gagar, iña daida muu. ³⁸ Vaid, ag, icuusi ismaac, ag, quiuupagad, judidíu sagicatadai pan, asi covoca amo sueeyi dai rana s, sarai tcavidar, abiaad, mtana ucami. ³⁹ Daid, acapitán romanu ismaac, vuidar, caacatadai Asuusi t, agacai isducatai iña agai dai isducatai muu icaiti:

—S, lic, qui arDiuusi maradcatadai goc, —ascaiti.

⁴⁰ Amoco ooqui macasd, n, iditadai ar. Agai saagida daraajatadai María Madaliña, dai María ismaac, ar, Jacovo amadu Osee. Vai ali Jacovo aagaiña oodami Jacovo. Dai modaja

ΛΛΡΛ Salomé. ⁴¹ Idi ooqui oidatucuiña ΛSuusi dai soicΛiña aidΛsi Galileana aimΛraiña Λgai. Dai muiducatadai aa ooqui ismaacΛdΛ oiditadai ΛSuusi JerusaleenΛΓΛ uucami.

⁴² Dai caurui dai aidΛ baivuaadana Λjudidíu vΛΛsiaΛcatai dai siaadico ibΛstaragaicatai maitistuma vuaadana. ⁴³ Tai ami divia Osee ArimateeΛΓΛ oidacami, dai Λgai ΛΓΛmo gΛΛ tΛaanΛdamicatadai ΛΛΡΛ. Dai Λgai nΛnΛracatadai siΛΛscadΛ gataaanΛda agai Diuusi. Dai maiduaadicuitai vaa siaaco daacatadai Pilaato dai tai oigaragai dai tΛvaiña agai ΛSuusi tuucugadΛ dai yaasa agai. ⁴⁴ TaidΛ Pilaato maitΛΛ isducatai tΛgituagi maicΛΛga maatΛcatai isbai camuu Λgai. Dai vai Λcapitán dai tΛcaca agai sabai camuu. ⁴⁵ VaidΛ Λcapitán aagidi sai camuu. TaidΛ Pilaato maa oigaragai ΛOsee isyaasagi ΛSuusi. ⁴⁶ TaidΛ Osee savΛli Λmo icuusi namΛacami dai tΛvani ΛmuuquiadΛ dai ΛicuusiΛΓΛ biisa. Dai Λmo aitΛana siaaco cadΛgarsicatadai ami tΛΛ. Dai taagiña dai Λmo gΛΛ odai. ⁴⁷ VaidΛ María Madaliña ΛΛmadu María Osee dΛΛdΛ nΛidi mΛsiaaco tΛΛ ΛSuusi.

16

¹ Dai cadaivunucai ΛibΛstaragai tasΛΓΛ, taidΛ María Madaliña ΛΛmadu María Jacovo dΛΛdΛ ΛΛmadu Salomé, Λgai savΛli sigian uuvadami dai toida agai ΛmuuquiadΛ. ² Dai tumiñooco ΛΛqui iji Λgai siaaco yaasapicatadai ΛSuusi. Tasai vusaico aayi Λgai. ³ Dai aipaco gΛnaagidimi Λgai daidΛ icaitimi:

—¿Sioora maigovai daasamu agaa odai sivaapaquimu aatama? —ascaitimi.

⁴ Dai nanaavacai taa agaa odai vai camianaasi daacatadai. ⁵ Tai agai vaapa siaaco yaasapicatadai asuusi, dai ami taa amo Diuusi taañicaruda. Agai apa maasi amo gaali vai salla padara daacatadai, dai mataana ugurui yuucusida dai tootoaja. Taida looqui alia duduaadimu. ⁶ Damos asuusi taañicaruda itadai:

—Maitavar duduaadicuda. Aapima gaagai asuusi ismaacada Nasareetara oidacatadai, agai masmaacada curusiaba siisa. Damos agai caduaaca maitatiipu tami. Naidavurai movai masiaaco taa. ⁷ Iimivurai dai aagida aspiduru amadu agaa mamaatardamigada asuusi saida asuusi apaga ajiagai Galileetara isaapima. Ami taagimu aapima poducaisduucaigaanaagidi agai —astadai asuusi taañicaruda.

⁸ Taida looqui voopoi abiaadara duduaadimucai dai giigivuquimi. Dai maiaagidi agai tomali amaadutai alia duduaadimucai.

⁹ Aidasi duaaca asuusi apaga gamaasitu agai Maria Madaliña vuitapi ismaacadaiañidara vuvaitu agai cuvaracami Diaavora taañicaruda. ¹⁰ Tai agai ii dai aagidi agai ismaacada amadu ajiopaiña asuusi. Agai alia soiganlidadai dai suaanadai. ¹¹ Dai aidasi caa agai isduaaca asuusi, dai isnidi looqui agai maivaavoitu.

¹² Dai gooqiaraga asuusi gamaasitu ama duucai gooca gaoidatucudami vuitapi. Agai oidigamu

iimΛitadai. ¹³Tai Λgai iji dai aagidi Λгаа, dai tomali poduucai maivaavoitu Λgai.

¹⁴Tai gooquiΛrΛ gΛmaasitu ΛSuusi Λbaivustama dan Λmoco mamaatΛrdami vuitapi aidΛsi mesa vuidΛrΛ daraajatadai Λgai. DaidΛ ΛSuusi bagaimi gΛmamaatΛrdamiga maivaavoidaracatai Λgai maivaavoitudacai Λgai Λгаа ismaacΛdΛ aagidi isnΛidi isduaaca. ¹⁵DaidΛ itΛtdai:

—Iimivurai vΛΛsi oidigi daama dai aagida vΛΛsi oidigi daama oidacami sai casi istutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi. ¹⁶Dai siorΛ vaavoitudagi dai gΛnvapaconagi Λgai cΛΛgacΛrΛ vuvaquimu. Dai siorΛ maivaavoitudagi Λgai Diaavora ΛΛmadu iimimu. ¹⁷Dai naana maasi istumaasi gΛgΛrducami ivuaadamu siorΛ giñvaavoitudagi. Vuviadamu Λgai oodamiaiñdΛrΛ Diaavora tΛtΛaañicarudΛ giñgυvucadacΛdΛ dai Λmamaasi ñiooqui ñioocadamu ismaacΛdΛ maimaatΛcana Λgai. ¹⁸Dai gΛnnoonovicΛdΛ vuudamu Λgai gΛgΛrΛ coocoyi. Dai isyΛΛda Λgai muuquigami maigalvuaadamu. Dai coococoidadΛ daama daraasadamu Λgai gΛnnoonovi sidΛ ΛcoococoidadΛ duduaadΛdamu —astΛtdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

¹⁹Dai aidΛsi canaatocai ñiooqui gΛrtΛaanΛdamiga Suusi gΛmamaatΛrdamiga, taidΛ Diuusi vaidacai tΛvaagiamu dai maa Λmo gΛΛ sΛΛlicami. ²⁰TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ aipaco iji dai aagidi oodami sai casi istutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi vaavoitudacai gΛrtΛaanΛdamiga Suusi Cristo. Dai Λgai vaa Suusi Cristo soicΛiña

aa duiñdadΛrΛ vai Λgai naana maasi gΛgΛrducami
ivuaadana dai poduucai maasiuldi sai ismaacΛdΛ
aagaiña Λgai Λrvaavoi.
Dai mosΛcaasi.

Diushi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛdΛ
New Testament in Tepehuan, Northern
(MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421